სახალხო გაზეთი

№ 446 ოთხშაბათი, 9 ნოემბერი, 1911 წ. წელიწადი მეორე. № 446

განცხადების ფასი: ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერდზე პეტიტით ღირს 15 კაპ., უკანასკნელზე—10 კაპ. სხვა ადგილებიდან კავკასიის გარეშე მიღებულ განცხადებათა ფასი: სტრიქონი პეტიტით ტექსტის წინ 20 კაპ., უკან—10 კაპ. სამგლოვიარო განცხადების დაბეჭდვა პირველ გვერდზე თითო ჯერ ხაღამოს 4 საათამდე ღირს 3 მ. 4 საათის შემდეგ მიიღება მხოლოდ თვით სტამბა „სორაპან“-ში, მადათოვის კუნძულზე და ღირება 4 მანეთად.

განცხადებანი იმ პირთა, ფირმათა და დაწესებულებათაგან, რომელნიც კავკასიის გარეშე არიან, ან მთავარი კანტორები და განყოფილებანი აქვთ, მიიღება მხოლოდ ხავაჭრო სახლის ლ. და ე. მეტცელ და ამხ—ბის განცხადებათა ცენტრალურ კანტორაში მოსკოვში, მიასნიცკის ქ., ს. ხიტოვისა და მის განყოფილებებში: პეტერბურგში—მორსკაია 11, ვარშავაში—მარშალკოვსკის ქ. 130, პარიზში—ბირჟის მოედანი.

ხელის მოწერა და დასაბეჭდი განცხადებანი მიიღება „სახალხო გაზეთის“ რედ ციაში და კანტორაში ყოველ-დღე კვირა-უქმეების გარდა, დილის 9 საათიდან 3—მდე. საღამოთი 5-დან 7-მდე.

ხელ მოუწერელი წერილები არ დაიბეჭდება; დაუბეჭდავი მეორე წერილები და კორესპონდენციები ხელ არ ინახება; ინახება ერთის თვით მხოლოდ დიდი წერილები და მოთხრობები. პირადად მოლაპარაკება შეიძლება ყოველ დღე, კვირა-უქმეების გარდა, დილის 10 საათიდან საშუადღეოვის 3 საათამდე. ადრესის გამოცვლა 40 კაპ.

რედაქციის ადრესი: სასახლის ქ., დ. ზ. სარაჯიშვილის სახლი, მისადგომი ეზოდან.

ფოსტის ადრესი: [illegible] ლებისთვის და ფულისთვის Тифлисъ, газ. „Сахалхо Газети“ п. ящ. 190.

ცალკე ნომერი ყველგან ერთ შაურად.

დამატებიანი ნომერი (კვირისა) 7 კაპ.

ყოველ-დღიური საპოლიტიკო და სალიტერატურო გამოცემა.

დ. ყვირილაში

„თორაპნის“ სტამბასა და წიგნის მაღაზიაში მიიღება ხელის მოწერა „სახალხო გაზეთზე“. აქვე მიიღება ყოველგვარი განცხადება ამ გაზეთში დასაბეჭდად.

„სახალხო გაზეთი“

სურათებიანი დამატებით

1 გიორგობისთვიდან წლის ბოლომდე

ღირს 1 მან. 60 კაპ.

ერთი თვით, როგორც ქალაქში ისე მის გარედ . . . . 80 კაპ.

ფოსტის ადრესი: ტფილისი, „სახალხო გაზეთი“. (п. я. 190)

რედაქცია და კანტორა იმყოფება: სასახლის ქ., სარაჯიშვილის სახლში, შესავალი ეზოდან.

ტელეფ. № 795. **ქართული თეატრი** ტელეფ. № 79.

ხუთშაბათს, 10 ნოემბერს, 1911 წ.

ვლ. ალექსი-მესხიშვილის მონაწილეობით ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება ცნობილი პიესა გორდინისა: **სატანა,** დრამა 5 მოქ. და 6 სურათ. თარგმან. ვ. შალიკაშვილისა.

მონაწილეობას მიიღებენ: ქ-ნნი დავითაშვილი, ბეჟანაშვილი, ვიქტორელი, ქილარჯიშვილი; ბ-ნნი: ალექსი-მესხიშვილი, არადელი-იმხნელი, გუნია, გედევანოვი, გვარამე, მგალობლიშვილი. დასაწყ. საღ. 8 ს. ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

ა ნ ო ნ ს ი: მზადდება ანტიგონა, ახალი მომღვრება, გამცემი, ჩერჩეტი, ლევან სამეგრელოს მთავარი.

(2.921.1) რეჟისორი ვლ. ალექსი-მესხიშვილი. ქართ. დრ. საზ. ადმინისტრაცია.

კვირას, 13 ნოემბერს, მოხდება „საქართველოს საისტორიო და საეთნოგრაფიო საზოგადოების“ წევრთა **წლიური კრება**

ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა დეპუტატების საკრებულო დარბაზში (ბელინსკის ქუჩა, N 2). კრება დაიწყება დილის 10 საათზე. გარეშე პირთაც შეუძლიათ დაესწრონ.

განსახილველია: 1. საზოგადოების ანგარიშები 1910 წლისა,
2. საგარაუდო აღრიცხვა 1911 წლისა,
3. ახალ წევრთა არჩევა,
4. მ. ჯანაშვილის მოხსენება ქართული „დაბადების“ თარგმნის შესახებ. (8—920—1)

საბურთალოზე მშვენიერ ალაგას, ახლად აშენებულ ეკლესიისა და ვიდუბის მომავალ ხიდის მახლობლად დაიჭრა 20 დესეტინა მამული და იყიდება წვრილ ნაჭრებად ოთხ-კუთხ საჟენი 80 კ.-დან. მსურველთ შეუძლიანთ მიჰმართონ ოლღას ქუჩაზე, სახლი № 6, სოლომონ ივანეს ძე თაქთაქიშვილს, დილის 9 საათიდან ნაშუადღევის 3 საათამდე, საღამოს 6 საათიდან 8 საათამდე. უმორჩილესად ვთხოვთ მიწის მყიდველებს, რომ თავის დროზე შემოიტანონ დარჩენილი ვალი, თანახმად ჩვენგან მიცემულ კვიტანციისა. (წ.—1147—170)

ექიმი მედიცინისა წამლობა ქლექისა ბერლინის უნივერს. **გ. გ. მეგრაბიანცი** ფილტვებისა, ძვლებისა, და სხვა ორგანოთა ტუბერკულინი.

შინაგან სნეულებით ავადმყ. მიღება ყოველ დღე დილ. 9—11 საათამდე და საღამოს 5—7 საათამდე. კათოლიკეთა ქუჩა, N 10. ტელეფ. 792. (თ 100—1534—21)

ტფილისის კერძო სამკურნალო

გაფართოებულია და სტაციონალური განყოფილებაა მოწყობილი 50 საწოლით.

განსაკუთრებითი სამშობიარო განყოფილება.

ქსენიევის ქუჩა, საკუთარი სახლი, № 7, ვეტცელის“ სასტუმროსთან. ტელეფონი № 590.

სტაციონალურ ავადმყოფების მიღება შეიძლება ყოველ წამს, მხოლოდ გარეშე მოსიარულე ავადმყოფებს მიიღებენ შემდეგი სპეციალისტი-ექიმები შემდეგ დროს:

ექიმი-ქალი ვერბიცკაია-ფირალოვისა დ. ე.—სამშობიარო და ქალის სნეულ. ყოველ დღე 11—12 ს.

გედევანიშვილი მ. ა. ნერვ. და ელექ., შაბათ., $10^1/_2$—11 ს.

დავითაშვილი რ. ს.—შინაგ. და ნერვებ. ყოველ დღე 1—2 ს.

მგალობლიშვილი გ. გ. შინ., სამშ. და ბავ. 10—12 ს.

ქიქოძე ტ. ს. შინაგანი. ორშაბათობით და ოთხშაბ. 9—10 ს.

მანსვეტოვი ვ. მ. შინ., ორშ., ოთხშ., პარასკ. 2—3 ს.

მუსხელიშვილი გ. ს.—თვალისა, ორშაბ., ოთხშაბ. და პარასკ. 2—$2^1/_2$ საათ.

მზარეულოვი მ. ი.—კანისა და ვენერ ყოველ დღე, 1—$1^1/_2$ ს.

მელიქიშვილი ნ. მ. ქირურ. და დედაკაც. ყოველ დღე 10—12 ს.

მიქელაძე შ. ა.—შინაგან და ბავშვ. ყოველ-დღე $12^1/_2$—1 ს.

ტრემბოვსკი ნ. ს.—ყურისა, ყელისა და ცხვირისა. ყოველ დღე 12—1 ს.

ფირალოვი რ. ბ. ქირურ. ცისტოსკოპია და საშარდე მილების კატეტერ. ყოველ დღე 12—1 ს.

სობოლევსკი გ. გ. ქირურ., ყოველ დღე, 9—11 ს.

სუდაკოვი ა. ი. სამშობიარო და ქალის 12—1 ს.

თიკანაძე ი. ე.—ქალის სნ. და სამშობიარ., ყოველ დღე 1—2 ს.

ფედოროვი ე. გ.—შინაგ. და ბავშვ. ყოველ დღე გარდა, კვირისა და ოთხშაბათისა 12—1 ს.

სამკურნალოს აქვს მოწყობილი **წამლობა „606“-ით** Ehrlich-hata) აქვს აგრეთვე საკუთარი მიკროქიმიური და ბაქტერიოლოგიურ ლაბორატორია, რომელსაც განაგებს ექიმი ე. გ. ფედოროვი.

რჩევა ღირს 50 კაპ., საწოლები 2 მანეთიდან დაწყებული. ოპერაც. კონსულტაცი., ელექტრონით წამ., მასსაჟი, ყვავილის აცრა, ძიძათა შემოწმება და სხვა შეთანხმებით. საფასურით. (წ. 1089 604

ექიმი მ. ი. მინასიანცი შინაგან, ბავშვთა, კუჭისა და ნაწლავ. სნეულებათა, პარიზელ პროფეს. Mathieu-ის სპეციალურ კლინიკიდან. ღებულობს დილის 9—11 ს.-დე და საღამოს 6—7 საათამდე.

მელიქიშვილის ქუჩა, N 39, ტელეფონი N 1067. (100—1117—34)

ექიმი შ. ა. მიქელაძე იღებს შინაგან და ბავშვთა სნეულებიან ავადმყოფთ ყოველ დღე საღამოს 5 საათ.—6 საათ. საათამდის

ექიმი ი. ვაშაკიძე იღებს შინაგან სნეულებით ავადმყოფებს. დილით 8—9 ს., საღამოთი 5—7 ს. ბაქოს ქუჩა N 12. 0—30)

ვაგზლის კერძო სამკურნალო

გარედან ყოველ დღე მოსიარულე ავად. მყოფთათვის.

ვაგზლის ქუჩა, N 8. ტელეფონი N 695.

ე. ს. ვაშაკიძე—ყოველ დღე, შინაგან ავადმყ. 9 საათ.—10 ს.

ა. ნ. დიასამიძე—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. სიფილ., კანისა და ვენერ. 11—12 ს.

ბ. ა. პოპოვი—ყოვ. დღე, კვირ. გარდა. ყელი, ყური და ცხვ. სნეულ. 11—$11^1/_2$.

ვ. ს. სტანიშევსკი—ყოველ დღე, კვირის გარდა. შინაგანი ავად. $11^1/_2$—12 ს.

შ. ა. მიქელაძე—შინაგან და ბავშვთა ავადმყ. 1—2 ს.

ნ. მ. მელიქიშვილი — ქირურგიული და ქალთა ავადმყ. 1—2 ს.

გ. გ. სობოლევსკი—ქირურგ., ყოველ დღე, კვირის გარდა. 2—3 ს.

მიკროსკოპიული, ბაქტერიოლოგიური და ქიმიური გამოკვლევანი; აგრეთვე ყვავილის აცრა და ძიძების გასინჯვა. ფასი რჩევისათვის 50 კაპ.

ოპერაციები და კონსილიუმი მორიგებით.

წამლობა „606“-ით. (წ.—1090—208)

ექიმი ქალისა **ალ. სოლოლაშვილი** იღებს ავადმყოფებს ყოველ დღე დილის 9—2 საათ. და საღ. 5—7 ს.-მდე. გოლოვინის პრ., N 12, სახლი მდივნისა.

ექიმი ქალისა **ნინო რცხილაძე** მიიღებს ავადმყოფებს დილის 10—2 ს. მდე და საღამოს 5—7 ს. ადრესი: ოლღას ქუჩის მეხსაძ. N 5.

ექიმი ნ. ტ. მუღინი ყელისა, ცხვირისა და ყურის ავადმყოფების მიღება დილის 12—1 საათამდე საღამოს 6—8-მდე. სერგეევის ქ. 8. (თ.—1545—20)

ექიმი ა. ნ. მაზაკიანი შინაგანი და ბავშვთა ავადმყოფ. სპეციალური ავადმყ., კუჭისა და ნაწლავებისა. მიღება დილ. 10—11 ს. (ბავშვ.), და 5—7 ს. (საზოგ.). მიხეილის პროსპექ. N 26. ტელეფონი 388. 25—1442—68

ელექტრონისა და რენტგენის სამკურნალო **მიხეილ გედევანიშვილისა** ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილ. 12—1 ს., საღ. 6—7 ს., გაშინჯვა და გადაღება რენტგენის სხივებით. ვერა, ყორღანოვის ქ., N 20. (წ.—1249—51)

დოქტორი მედიცინისა **ი. ე. თიკანაძე** სამკურნალო აკადემიის სამშობიარო და საქალებო კლინიკების ორდინატორად ნამყოფი, იღებს ფეხმძიმეთ, მელოგინეების, საქალებო და საშარდე ორგანოთა (ვენერიულის გარდა) სნეულებით ავადმყოფ მანდილოსნებს. ყოველ დღე საღამ. 5—7-მდის. კიროჩნის ქ. სახ. N 18, თავ. გაჩნაძისა, ოფიცერთა ეკონომიურ საზოგადოების მაღაზიის პირდაპირ.

საშარდე ორგანოთა სნეულებით ავადმყოფნი მხოლოდ ხუთშაბათობით და კვირაობით მიიღებიან. (თ.—839—38)

ექიმი ა. ნ. დიასამიძე კანისა და ვენერიულ ავადმყოფებს იღებს ყოველ დღე დილით 2— ს. საღამ. 6—7 ს. ხუთშაბათობით მხოლოდ დილით 8—9 ს. კვირაობით ავადმყოფებს არ იღებს. მოსკოვის ქ. N [illegible] სახლი გაბაშვილისა.

ექიმი პ. არდაზიანი შინაგან და ბავშვებ ავადმყოფ. (სპეციალ. ფილტვების სნეულება, სისხლის ნაკლულება, რევმატიზმი—ქარები).

ტფილისი, ალექსანდრ[ოვ]ის ქუჩა, N 3, დილის 9—12 ს. საღამოს 5—7. (25.899.9)

ექიმი ვ. მუსხელიშვილი მიიღებს თვალის ავადმყოფთ ყოველ დღე დილ. 9—11 საათ. დიდი მთავრის ქუჩ., N 67, სახლი ხვანიშვილისა.

ტფილისი, 9 ნოემბერი

პრინციპია თუ ულაჯობა?

ქართველ ამომრჩეველთა ცენტრალურ ბიუროს წევრებს, რომელთაც საჭიროდ მიაჩნდათ რუს მემარჯვენე ელემენტებთან შეკავშირება და ზოგიერთ ქართველ კანდიდატთა გაყვანა, თავი უნდა ემართლებინათ, დაესაბუთებინათ თავიანთი მოქმედება. პართენ გოთუამა და მისმა მოაზრეებმა ალბად შეუძლებლად დაინახეს ასეთს საკითხებზე რუსულ გაზეთში წერა და ქართული გაზეთი გამოსცეს, მართალაც, პირველი ნომერი „დილისა“ მთლად საარჩევნო საკითხს ეხება. იქ მკითხველი ბევრს ისეთს მასალას ნახავს, რომელიც ჩვენი საზოგადოების ზოგიერთ წევრთა სულის კვეთებას მშვენივრად ახასიათებს. ნახავთ ისეთს წერილებსაც, რომლებშიაც ავტორები ძველ ანგარიშების გასწორებასა სცდილობენ და სარგებლობენ შემთხვევით, რომ დაამცირონ საზოგადო მოღვაწენი, რომელთა ფიზიონომიაც მათ არ მოსწონდათ. მართალია, ყველა ამას ძალიან ცოტა კავშირი აქვს საარჩევნო საკითხთან, მაგრამ ბრაზ-მორეული მწერლები ამას არ დაგიდევენ. ყოველთვის ყოფილან და ეხლაც არიან ისეთი მწერლები, რომელნიც სიამოვნებით სარგებლობენ ამღვრეული წყლით პირად თავმოყვარეობის დასაკმაყოფილებლად.

მაგრამ „დილა“ მარტო ამ მხრით არ არის საინტერესო. ამ ახლად გამომცხვარ გაზეთს ემჩნევა სურვილი ცოტად თუ ბევრად პრინციპიალურად დაასაბუთოს თავისი არსებობა. იმ განყოფილებაში, რომლისთვისაც „დილის“ პუბლიცისტებს „ჩვენი პრესა“ დაურქმევიათ, გამოთქმულია ეს „პრინციპიალური“ მოსაზრებანი.

„დილას“ ჰსურს დაამტკიცოს, რომ ჩვენში პრესა არ არსებობს. „ყველა ქვეყნებში პრესა საზოგადოების აზრის გამომხატველია,— სწერს „დილა“,—მისი მესაიდუმლე, მისი ხელმძღვანელი; ჩვენში კი სამწუხაროდ სულ სხვა რამეს ვხედავთ. პრესა და ხალხი ძალიან შორს არიან ერთი მეორისაგან და სულ სხვა და სხვა ბანაკებს წარმოადგენენ. პრესა ცალკეა და ხალხი ცალკე, მათ შორის სულიერი კავშირი არ არსებობს.—პრესას უფრო აინტერესებს, რანაირ ტახტზე აბრძანდა მაროკოში შარშან მულაი გაფიდი, ვინემ რა ამბავი მოხდა გუშინ მცხეთაში და რა აწუხებს დღეს ჩვენს ხალხს. ჩვენი პრესა დროთა ვითარების გამო ჩაუგდიათ ხელში ორს ვიწრო კალაპოტში მყოფ ჯგუფებს და უფსკრულისკენ მიაქანებენ“.

ცოტა გრძლად ამოვწერეთ ეს ციტატა, რათა დაგვენახვებინა მკითხველებისთვის, თუ რანაირს ნიადაგზე სდგას ეს ახალი გაზეთი და რანაირის „პრინციპიალურის“ მოსაზრებით ჰსურს გაამართლოს კონკრეტული მოვლენა ქართველ ამომრჩეველთა ჯგუფის ბიუროს შეკავშირებისა მემარჯვენე ელემენტებთან. ორი ჯგუფი, რომელთაგან ერთი, უეჭველია, ჩვენ უნდა ვიყოთ, უფსკრულისკენ მიაქანებენ ხალხს და პრესას, რადგანაც ადგილობრივი საკითხები არ აინტერესებთ.

დაუსაბუთებელი ბრალდება ‐რავისთვის საშიში არ არის, და „დილა“-ც სცდილობს ამ თავის მოსაზრებას საბუთები გამოუძებნოს. მაგრამ, რაწამს საბუთების ძებნა დაიწყო, მაშინვე ისეთს გაუვალ ჭაობში ჩაიფლა, რომ ბევრიც რომ იფართხალოს ველარ ამოვა. „ორი საცოდავი გაზეთი გვაქვს,—სწერს „დილა“,—და ორივე ყოველ დღე ერთი მეორეს იმაზე ებრძვის: არა მე უფრო მეტი დემოკრატი ვარ (და არა მე), თითქოს მთელი ქვეყნის ბედ-იღბალი ამაზე იყოს დამყარებული. ამის შიშით ხეირიანად ვერც ეკლესიაზე ჰბედავენ ლაპარაკს, ვერც დედა ენაზე, ვერც სხვა ხალხებზე და სხვა: კლერიკალობას შეგვწამებენ და შოვინისტებს დაგვიძახებენო. ვაჭრობა-მრეწველობის ალორძინების შესახებ წერას ერიდებიან — ბურჟუობას დამწამებენო; მეურნეობაზე გამწყრალნი არიან... სრულიად დაბრმავებული უნდა იყოს ადამიანი, რომ ჩვენი გაზეთის შესახებ ასეთი აბდა-უბდა მოჩმახოს. რომელმა გაზეთმა სწერა დიდუბის ეკლესიაზე იმდენი, რამდენიც ჩვენმა გაზეთმა, რომელი გაზეთი ჰლაპარაკობდა ყოველ დღე მეურნეობის ალორძინებაზე, თუ არა ჩვენი? რომელი გაზეთი იცავდა ქართულ ენის საჭიროებას, თუ არა ისევ ჩვენი? ან იქნება „ზაკ. რეჩ.“-ში გამოისახა დაცვა ქართულის ენისა? სრულიად-უსუსური უნდა იყოს ადამიანი, ან უკიდურესად გაბოროტებული, რომ ასეთი ცილი დასწამოს გაზეთს, რომელიც ყოველთვის დარაჯად უდგა ქართველ ხალხის ეროვნულ ინტერესებს. შეიძლება იგი არ მოგწონდეთ, მაგრამ ეს კიდევ ნებას არ გაძლევთ იცრუოთ.

ჩვენი გაზეთი მუდამ დარაჯად ედგა ეროვნულ ინტერესებს, და თუ „დილა“ ამას ვერა ხედავს, ამასაც თავისი მიზეზები აქვს. ჩვენ გვწამდა და საჭიროდ მიგვაჩნდა პრაქტიკული მოღვაწეობა, მაგრამ ეს მოღვაწეობა გაშუქებული იყო ეროვნულის იდეალით, რომლისაც მთლიანობა შეჰქონდა პრაქტიკულ მოქმედებაში. მოწოდება რეალურ პოლიტიკისადმი მოწოდებაა იმისთანა მოქმედებისკენ, რომელიც ამ იდეალით არ არის გაშუქებული. ამიტომ უფრო მართალი იქნება, თუ ვიტყვით, რომ უფსკრულისაკენ მიაქანებს პრესასა და საზოგადოებას არა ჩვენი გაზეთი, არამედ ისინი, ვისაც დაუკარგავს რწმენა იდეალისადმი, დაუკარგავს სასოება. ჩვენს ხალხს უფსკრულისაკენ მიაქანებს მოხეტიალე რწმენასა და იდეალს მოკლებული ინტელიგენცია, რომელსაც დაჰკარგვია უნარი პოლიტიკურ თვით-ცნობიერებისა და ალღო ჭეშმარიტი საქმიანობისა.

„დილა“-სა ჰსურს „პრინციპიალური“ მოსაზრება გამოუძებნოს თავის არსებობას, მაგრამ მის მაგივრად ხელში გვრჩება საცოდავი ფსიხიკა დაძაბუნებულ ინტელიგენციისა, რომლის აზროვნება წვრილმან საყოველდღეო ჭირ ვარამს ვერა სცილდება. პრაქტიკული მოქმედება საჭიროა, მეტსაც ვიტყვით, იგი საფუძველია ერის არსებობისა, მაგრამ ის, რასაც „დილამ“ გვირჩევს, სიკვდილია ერისა, სნეული, რომლითაც კარგა ხანი იკვებებოდა ქართველი ინტელიგენცია და რომელმაც მოგვცა მთელი თაობა სასოწარკვეთილ მოღვაწეთა. ის, რასაც გვირჩევს „დილა“, ულაჯობაა და არა პრინციპი.

სომხური პრესა

გაზ. „მშაკმა“ თავის № 242-ში განსვენებულ ნ. ცხვედაძის ხსოვნას, მის დაკრძალვის დღეს, შემდეგი წერილი უძღვნა.

„სამოციან წლების ქართველ მოღვაწეთა პლეადა საუკუნოებას ეძლევა.

ულმობელი სიკვდილი ქართველ საზოგადოებას ართმევს საზოგადო ასპარეზის საუკეთესო, ფრიად საყვარელ და უანგარო მუშაკებს.

ისინი, რომლებმაც არაფერი დაზოგეს ქართველ ხალხის კულტურულ განახლებისათვის, ის მცირე რიცხვიანი, მხოლოდ მჭიდრო ბანაკად გადაქცეული, ქართველ ერის გაღვიძების უდიდესი ფაქტორები ერთი მეორის შემდეგ უერთდებიან განუსაზღვრელ კოსმოსის შემადგენლობას და თავიანთ მემკვიდრეთ სტოვებენ მერკანტილურ, დაწვრილმანებულ, პედანტიურ, უმაღლეს იდეალებს ჩამოშორებულ ახალგაზდობას, რომელიც ცხოვრების პირობების შეცვლის გამო მოკლებულია წარსულ მოღვაწეთა უმაღლეს აზროვნებას იდეალისტობას, რწმენის შეურყევლობას.

ზემოხსენებულ პლეადაში დიდ როლს სთამაშობდა ოქტომბრის 30-ს ტფილისში გარდაცვალებული სახელოვანი პედაგოგი და საზოგადო მოღვაწე ნიკოლოზ ცხვედაძე. სხვებთან ერთად, შეერთებულის ძალით, მან დაარსა, შეჰქმნა ქართველთა შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელი საზოგადოება, რომელიც ხელს უწყობს ქართველ ხალხის თვითცნობიერებას.

განსვენებულმა ყოველგვარი ძალღონე მოიხმარა, რათა დაარსებულიყო ქართული გიმნაზია, რომელშიაც მრავალი ქართველი ახალგაზდა სწავლაგანათლების იღებს და საიდანაც გამოდიან მრავალი ქართველი საზოგადო მოღვაწენი, მგოსანნი და სხვანი:

ამის შემდეგ წერილის ავტორს მოჰყავს მისი ბიოგრაფია და დასასრულს ამბობს:

„ქართველთა ყველა კულტურულ დაწესებულებებში მან მრავალ წლების განმავლობაში დაუღალავად იმუშავა.

განსვენებული თავის თავმდაბალი, მშვიდი და სიმართლის მოყვარე ხასიათის გამო ყველას უყვარდა. იგი კერძო ქება დიდებას ერიდებოდა და ამისათვისაც მას ფართო წრეებში არ იცნობდნენ, მაგრამ თავის თანამოღვაწეებმა კარგად იციან, თუ რა როლი შეასრულა მან და რა დაუფასებელი იყო მისი ღვაწლი.

საუკუნოდ დარჩეს ხსოვნა უანგარო მოღვაწისა.

სახელმწიფო სათათბირო

დ ე პ ე შ ე ბ ი

7 ნოემბერი

თავ. ვოლკონსკი თავმჯდომარეობს. განსახილველია მუშათა დაზღვევის კანონის ძალაში შესვლის ვადის დანიშვნისა.

გეგეჭკორი (სოც.-დემ.) შესწორების მიღებას დაჟინებით მოითხოვს. იგი თხოულობს, რომ კანონი ყველგან შემოიღონ.

სოდტუსი კითხულობს ციმბირის ოქროს მრეწველთა დეპეშას, რომლითაც ჩინელ მუშებზე ახალ კანონის გავრცელების უარყოფას მოითხოვენ,—ძნელია მათი რეგისტრაცია და საპასპორტო სისტემაც რთულიაო.

მომხსენებელი **ფონ-კრაუზე** ტიმოშკინის შესწორების მომხრეა, მან კი კანონი მთელ კავკასიისთვის მოითხოვა. ემხრობა აგრეთვე ოქტომბრისტების მიერ შეტანილ დამატებას, რომლითაც ნება ეძლევა მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს საჭიროებისამებრ შემოიღოს ეს კანონი. მეორე ნაწილი მიიღეს კომისიის რედაქციისა, ტიმოშკინისა და ოქტომბრისტთა შესწორებით.

სათათბირომ უკამათოდ მიიღო კანონ-პროექტის დანარჩენი ნაწილი და დაიწყო მსჯელობა დაზღვეულ მუშათა საცხოვრებ ადგილებში განსაკუთრებულ მმართველობის დაარსების თაობაზე. კამათი გამოიწვია მმართველობის შემადგენლობის საკითხმა.

პრედკალნი და კუზნეცოვი თხოულობენ, 12 სავადმყოფოს კასაში მონაწილეთა წარმომადგენელნი უნდა იყვნენ და ორიც საავადმყოფოს ექიმთაგანაო. მუხლი 2, რაიც ამას ეხებოდა, კომისიის რედაქციით შეუსწორებლივ მიიღეს. სხვა და სხვა მუხლების თაობაზე ილაპარაკეს 43

ზნელტოვმა, სტეფანოვმა, ჰოდლტაევმა, მარწევსკიმ და პეტროვ მე-2.

სათათბირომ უნდა განიხილოს დაზღვეულთა საქმეების საჭიროებისთვის საბჭოს დაარსების კანონ-პროექტი. მცირე ხნის კამათის შემდეგ, კანონ-პროექტი კომისიის რედაქციით მიიღეს.

შინაგან საქმეთა მინისტრისადმი მიმართულს სასწრაფო შეკითხვას კითხულობენ. უსაყვედურებენ, იუშჩინსკის მოკვლის შემდეგ ადმინისტრაციამ უსაბუთოდ ბევრი მისი ნათესავი დააპატიმრაო. შემკითხველთ ჰსურთ გაიგონ, რა ზომებია მიღებული დამნაშავეთა დასასჯელად, ან რამ გამოიწვია დაპატიმრება. პირველად ხელი ზამისლოვსკის უწერია. იგი ამბობს, შეკითხვათა კომისიამ უარჰყო ეს შეკითხვა, ნაადრევია, რადგან იუშჩინსკის მოკვლის საქმეს სასამართლო იძიებსო. იგი ამბობს, საქმეს უფრო ფართოდ უნდა შევხედოთ ამისთანა შემთხვევებში და თვით სექტის თაობაზე ვიქონიოთ მსჯელობაო. მემარჯვენეთ უნდოდათ რიტუალ მკვლელობის თაობაზე შემოეტანათ შეკითხვა. მაგრამ ვერ მოახერხესო. ებრაელები ამისთანა მკვლელობას იქ სჩადიან, სადაც პოლიცია მხარს უჭერსო. ამიტომ საჭიროა საქმის გამოძიებაში პოლიციამ მონაწილეობა არ მიიღოს. კიევში კი ასე არა ყოფილა. ადმინისტრაციამ მოკლულის ნათესავნი დააპატიმრა, რადგან ჰსურდა მემარცხენე გაზეთების თანაგრძნობა მოეპოვებინაო. თუ ცენტრი მხარს დამიჭერს, მზადა ვარ სწრაფად განხილვის მაგივრად ვადის განსაზღვრა მოვითხოვო. (ტაში მარჯვნივ).

დეპ. კომისია მთავრობამ დაარწმუნა, დაწვრილებით გამოვიკვლევ საქმესო; ამის შემდეგ რაღა საჭირო იყო შეკითხვაო. სწრაფად განხილვის წინააღმდეგი ვარ, მაგრამ მოვითხოვ შეკითხვის კომისიისთვის ვადაცემას, ხოლო ათს დღეში მოხსენება წარმოადგინოსო.

ხისულოვიჩი სწრაფად განხილვის მომხრეა და აღნიშნავს: კომისიამ მემარჯვენეთა პირველი შეკითხვა უარჰყო და ახალ შემკითხველთ ახალი არაფერი წარმოუდგენიათო. ჯერ არც კია დამტკიცებული, საზოგადოდ არსებობს თუ არა რიტუალი მკვლელობა. ეს კია „საპაგრომო" აგიტაცია ნამდვილად არსებობსო.

გეგეჭკორი სწრაფად განხილვის მომხრეა. ასეთი შეკითხვა საბრალო ნაცოდვილარია „საპაგრომო" აგიტაციისა და უეჭველად უარყოფილ უნდა იქმნეს. თუ სხვანაირად დატრიალდა საქმე, შემკითხველთ საბაბი ეძლევათ ათი დღის განმავლობაში იძახონ, რაც მოესურვებათ და მომენტი „საპაგრომო" აგიტაციისთვის გამოიყენონ.

ნეკრასოვი კადეტების სახელით ვადის დანიშვნის წინააღმდეგ ლაპარაკობს. სათათბირომ ეხლავე უნდა უარჰყოს ასეთი ცალმხრივი შეკითხვა.

განხილვის ვადის დანიშვნა სათათბირომ 188 ხმით 94 წინააღმდეგ მიიღო.

შემდეგი სხდომა ოთხშაბათს მოხდება.

ახალი ამბავი

ტფილისი

◆ **ნამესტნიკის საბჭოს** კრება დღეს მოხდება. საბჭოს განსახილველი აქვს 12 საქმე. სხვათა შორის განიხილავს საკითხს: მიეცეს თუ არა შემდეგი მსვლელობა საქმეს სოხუმის ქალაქის გამგეობის წევრის ალექსანდრე დავითის ძის მჭავარიანისა და ბუღალტერის ნიკოლოზ სერგეის ძის ათაბეგოვისას, რომელთაც სამსახურის დროს ბოროტმოქმედებათა ჩადენა ბრალდებათ.

◆ **კახეთის რკინის გზა**. როგორც ვწერდით, მომავალ გაზაფხულს კახეთის რკინის გზის გაყვანას შეუდგებიან. ამის გამო საქართველოს სხვა და სხვა კუთხიდან, ნამეტნავად კახეთიდან, ტფილისში ჩამოვიდნენ დაინტერესებულნი პირნი. მათ განუზრახავთ, სამუშაო მოაწყონ კახეთის რკინის გზაზე. დაწვრილებით ცნობებისთვის მსურველთ შეუძლიანთ კ. ი. ტყავაძეს მიმართონ „სახალ. გაზეთისა", ან „ზაკ. რეჩის" რედაქციაში.

◆ **მ. მ. საფაროვ-აბაშიძის საიუბილეო კომისიამ** თავის უკანასკნელ კრებაზე დაადგინა, კომისიაში ორი ახალი წევრი მოიწვიოს: თავ. ნ. ბ. ერისთავი და ა. პ. სარაჯიშვილი. კომისიამ. ვალ. გუნიას დაავალა, იუბილიარის ბიოგრაფია პირველ დეკემბრამდე შეადგინოს, რათა დროზე იქმნეს დაბეჭდილი. კომისიის შემდეგი კრება 14 ნოემბერს მოხდება.

◆ **გიორგობა**. დღეს, 9 ნოემბერს, ქვაშვეთის წმ. გიორგის ეკლესიის დღესასწაულია.

◆ **საქალაქო არჩევნები**. ქალაქის გამგეობა უკვე არიგებს საქალაქო არჩევნების კრებებზე შესასვლელ ბილეთებს.

◆ **ი. ი. რადიკესა და თავ. გ. ი. ამირაჯიბის ინციდენტის თაობაზე** 6 ნოემბერს მსჯელობა ჰქონდა ჟურნალისტთა საზოგადოების გამგეობას. გამგეობას ხელში აქვს მთელი მასალა ამ ინციდენტის შესახებ, ამას გარდა აქვს თავ. გ. ამირაჯიბის განცხადება, რომელშიაც ნათქვამია, ეს ინციდენტი უკვე გამორკვეულია და ამიტომ ჟურნალისტთა გამგეობის განსახილველ საკითხს არ შეადგენსო. ამის მიუხედავად გამგეობამ დაადგინა, იკისროს მომხდარ ინციდენტის ყოველმხრივი გამორკვევა და ვრცელის მოხსენების შედგენა საზოგადოების წევრთა საერთო კრებისთვის წარსადგენად.

◆ **კავკასიის სამოსწავლო ოლქის მზრუნველი** ნ. ფ. რუდოლფი 7 ნოემბერს კავკასიის ნამესტნიკთან სადარბაზოდ იყო.

◆ პეტერბურგის დეპეშათა სააგენტოს ცნობით, **ბაქოს საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარე ბოკში** ელისავეტოგრადის საოლქო სასამართლოს თავმჯდომარედ დაინიშნა; ტფილისის სამოსამართლო პალატის ბრალდებული კუდრიავცევი—ბაქოს სასამართლოსი.

◆ **წვრილი კრედიტი სოფლად.** წვრილ კრედიტის სამმართველომ ნება დართო, სოფლებს ახმეტაში (თიანეთის მაზრა) და ტორში (გორის მაზრა) წვრილ კრედიტის ამხანაგობანი დაარსონ. პირველს ამხანაგობას ძირითად თანხად ექნება 2,000 მან. ხოლო მეორეს 1,000 მან.

◆ **მ. ვ. ლომონოსოვის ხსოვნა.** რუსეთის გამოჩენილ მწავლულის ლომონოსოვის დაბადებიდან 200 წლის შესრულების გამო გუშინ ყველა სასწავლებელში სწავლა შეწყვეტილი იყო. ეკლესიებში გადახდილ იქმნა წირვა-პანაშვიდები.

◆ **წელს 24 წელიწადი შესრულდა** რაც ტფ. ხარტისტთა საზოგადოება არსებობს. ამ დღის აღსანიშნავად 6 ნოემბერს საზოგადოების დარბაზში ხელისმოწერით [illegible] გაიმართა, რომელსაც დიდძალი ხალხი დაესწრო.

საზოგადოებანი და კრებები

◆ **მასწავლებელ და აღმზრდელ ქალთა საზოგადოების კრება** 6 ნოემბერს მოხდა. კრებაზე წაკითხულ ანგარიშიდან (1910 წ.), სხვათა შორის, სჩანს, რომ საზოგადოებას საანგარიშო წელს 120 წევრი ჰყოლია. შემოსავალ გასავალი 3 1/2 ათას მანეთამდე ჰქონია. 1911 წლის 1 იანვრისთვის ნაღდი ფული დარჩენია 200 მანეთი. ანგარიშის წაკითხვისა და დამტკიცების შემდეგ მოსმენილ იქმნა ორი მოხსენება: ახალგაზრდათა კლუბის საჭიროების თაობაზე და საზოგადოებასთან მასწავლებელ ქალთათვის უმაღლეს კურსების დაარსების შესახებ. ორივე მოხსენება კრებამ მოიწონა. დასასრულ არჩეულ იქმნენ გამგეობის წევრებად: კ. ვ. ადრიანოვისა, ა. ა. ფალავა და ნ. მ. სტაროსელსკაია; მათ კანდიდატებად: ქანნი ჩხეიძე, პრიმოსტკო, ნალბანდიანი და დობრომისლოვა.

◆ **ქართულ სახოფლო-სამეურნეო საზოგადოების** საკოოპერაციო სექციას დღეს კრება აქვს.

◆ **ტფ. უნივერსიტეტთა საზოგადოების** საერთო კრება 20 ნოემბრისთვის არის დანიშნული. კრებამ, სხვათა შორის, სარევიზიო კომისიის წევრნი უნდა აირჩიოს და ამის გარდა განიხილოს საკითხი პატივის ალმადგენელ მუდმივ სასამართლოს დაარსების შესახებ.

სასწავლებლებში

◆ **ტფ. სამხედრო (საიუნკრო) სასწავლებელმა** გუშინ თავისი დღესასწაული გადაიხადა. დაესწრო, სხვათა შორის, ნამესტნიკის თანაშემწე გენერალი შატილოვი.

◆ **მ. ვ. ლომონოსოვის ხსოვნის აღნიშვნა ქართულ სათავად აზნაურო გიმნაზიაში.** გუშინ, 8 ნოემბერს, დილით, ქართულს გიმნაზიაში გადახდილ იქმნა პანაშვიდი რუსეთის ცნობილ მწავლულის მ. ვ. ლომონოსოვის სულის მოსახსენებლად. პანაშვიდის შემდეგ სალიტერატურო დილა გაიმართა. მერვე კლასის მოსწავლემ გ. სულიკაშვილმა წაიკითხა ლომონოსოვის ბიოგრაფია, ხოლო ამავე კლასის მოსწავლემ შ ბერიძემ აღნიშნა დიდებულ მწავლულის მნიშვნელობა. წაკითხულ იქმნა აგრეთვე დროის შესაფერი ლექსები. სალიტერატურო დილა საერთოდ შინაარსიანი და საინტერესო იყო.

სასამართლო

◆ ტ[illegible] **სასამართლო პალატის** [illegible] განჯასა და პიატიგორსკს გაემგზავრა სისხლის სამართლის საქმეთა განსახილველად, სადაც 27 ნოემბრამდე დაჰყოფს.

ქუთაისი

◆ 5 ნოემბერს, ღამის 12 საათზე, **ცეცხლი გაუჩნდა ფეიქაროვის შენობას**, რომლის მაღლა სართულში მოთავსებული იყო საკომერციო ბანკი და ქვედა სართულში რკინეულობით ვაჭრობდა თვით ფეიქაროვი. შენობა სათავად-აზნაურო ბანკში ყოფილა დაგირავებული 30 ათას მან. ამავე ბანკს ჰქონია ეს შენობა დაზღვეული 40 ათას მან. დაიწვა ქვედა სართულში 70 მ. საქონელი, რომელიც პატრონს დაზღვეული არა ჰქონია. ცეცხლის ჩასაქრობად მიაშველეს ცეცხლის მქრობელი რაზმი და ნაშუაღამევს თითქოს კიდეც ჩააქრეს, მაგრამ კვირა ღამით ცეცხლმა ისევ იფეთქა და საქონელი და შენობა სულ ერთიანათ დაიწვა.

◆ 6 ნოემბერს, ღამით, ლევაშოვის ქუჩ. ბოლოზე (საფიჩხია) **ცეცხლი** გაჩნდა ალექსანდრე ხელაძის სახლს და სრულიად დამწვარა. ცეცხლის მქრობელი რაზმი იმ დროს მიეშველა, როცა ყოველივე ფერფლად იყო ქცეული.

◆ **თეატრის დამხმარე კომისიის** მიერ არჩეულმა დეპუტაციამ შემდეგ პირებისაგან მიიღო შემოწირულებანი: პავლე მოსეშვილისაგან 500 მ. სოლომონ წერეთლისაგან 300 მ. კნეინა სოფიო მიქელაძისაგან 150 მ. სვიმონ ივ. ქამაროვისაგან 100 მ. გიორ. კოსტავასაგან 100 მ. ივ. გველესიანისაგან 50 მ. სულ 1200.

◆ 4 ნოემ. ქუთაისში მწვანეყვავილის ეკლესიის მღვდ. გიორ. გაჩეჩილაძის შვილმა ვასილმა **საწამლავი დალია** და ორი დღის შემდეგ გარდაიცვალა. მიზეზად შემდეგს ასახელებენ: მას წელს გაუთავებია ქუთაისის ოთხ-კლასიანი სასულიერო სასწავლებელი და ტფილისის სემინარიაში სდომებია შესვლა, მაგრამ გამოცდის დროს ჩაუჭრიათ.

◆ სასულიერო სასწავლებელში 31 ახალგაზდა იჭერს სოფ. **მასწავლებლობის ეგზამენს.**

◆ მ. ბოჭორიშვილს დაუწერია ორიგინალური პიესა 4 მოქ. „მიდია".

◆ სოფ. ქყვიშში (ქუთ. მაზ.) ერთ კლასიანი სამრევლო სკოლა ორ კომპლექტიანად გადაუკეთებიათ. ამასთანვე შესდგომიან სკოლის შეკეთებას.

◆ როგორც ხმა დადის, იმერეთის საეპარქიო საბჭოს თავმჯდომარეთ საკათედრო ტაძრის **დეკანოზი ჭეიშვილი** დაუნიშნავთ. („მნათობი").

სოხუმი

◆ ქალაქის განაპირა ქუჩები ძლიერ უყურადღებოდ არის დატოვებული. ქუჩები დაუგებელია, რის გამოც დარში საშინელი მტვერი დგება, ავდარში კი—გაუვალი ტალახი, დიდი უსუფთაობაცაა. საჭირო ყურადღება მიაქციონ ქალაქის „მამებმა" და სასანიტარო კომისიამ.

◆ 12 ნოემბერს სამურიდის თეატრში ქ. შ. წ. კ. გ. საზოგადოებასთან არსებული **ქართული დრამატიული წრე** გამართავს წარმოდგენას. წარმოადგენენ ფულდის „ჩერჩეტს"

13 ნოემბერს, დილით იგივე წრე, იმავე თეატრში გამართავს იაფ-ფასიან სალიტერატურო დილას. მონაწილეობას მიიღებენ: ქ. ე. ანდრონიკაშვილი, ბ.ბ. შ. ლადიანი ნ. ჯანაშია, ნ. ზომლეთელი, ა. კურტი, ვ. ჯუღელი და სხვანი.

◆ 1 ნოემბერს, კარაპეტ გასიანცმა დანით სასიკვდილოთ **დასჭრა ქერბალი** გული-ოღლი. უკანასკნელი საავადმყოფოში გარდაიცვალა. მკვლელი შეიპყრეს.

შეცდომის გასწორება. გუშინდელს გაზეთში შემდეგი უმთავრესი შეცდომებია: **მეთაურში** ა) პირველ სვეტში: „დაბეჭდილია: ვისაც გულწრფელათა ჰსურს, რომ ქართველ ამომრჩეველთა ჯგუფის დაარსებით, ხორციელი გამოსარჩლება მისცემოდა". უნდა იყოს: გამოხატულება. ა) დაბეჭდილია: ბიურო ამ წევრთა სურვილისამებრ კი არა სცდილობდა არსებობას: „უნდა იყოს": კი არა სცვლიდა პროგრამას". ა 2) **სააკაძის გასამართლებაში,** გამართლების სიტყვები ასეა დაბეჭდილი: ლოცვა რომ შემეძლოს, დავიჩოქებდი და ღმერთს შევთხოვდი, გამართლებანა ჩვენში სააკაძისთანა გმირები" უნდა იყოს: „გამართლებანა" და სხვა.

დეპეშა

(საკუთარ კორესპონდენტისაგან)

ბათომი. ქალაქის გამგეობის წევრად დიდის უმრავლესობით აირჩიეს **რეჯებ ნიჟარაძე.**

სამგლოვიარო დეპეშები

ნ. ზ. ცხვედაძის გარდაცვალების გამო.

ნ. ზ. ცხვედაძის გარდაცვალების გამო რედაქციამ მიიღო სამგლოვიარო დეპეშები: 1) **ოდესის** პსიხონევროლოგიურ ინსტიტუტის ქართველ სტუდენტებისაგან. 2) **ოდესის** უნივერსიტეტის ქართველ სტუდენტებისაგან.

ქუთაისის ვითარება

ბ-ნი დიდიმ ჩიკვაიძეც ბანკის პენსიონერი იყო; შარშან ზაფხულში ერთი დამფასებელი დასასვენებლად წასულა და მის მაგივრად კანდიდატი ბ-ნი ჩიკვაიძე მოუწვევიათ. უმსახურია რამდენიმე თვე, მერე საჭირო გამხდარა ერთი დამფასებლის ტფილისში გაგზავნა და მაშინ ბ-ნი ჩიკვაიძის სამსახური დამფასებლის სამსახური დადასტურებია ბანკის ზედამხედველ კომიტეტისა და გამგეობის შეერთებულ კრებას. ამ ნაირად გაუვლია ერთ წელიწადს და როცა არჩევნების შემდეგ ბ-ნი ჩიკვაიძე სამსახურიდან გადამდგარა, წინანდელი ნამსახური დროისთვის ახალი სამსახურის ვადაც მიუმატებია და დამფასებლის ჯამაგირის კვალობაზე ახალი პენსია მოუთხოვნია. საპენსიო კომიტეტს ჯერ კასის მონაწილეთ არ უცვნია და მიზეზად ის დაუსახელებია, რომ კანდიდატი, რომელიც დროებით ასრულებს სამსახურს, მუდმივ მოსამსახურედ არ ითვლებაო; მერე ხელმეორედ განუხილავს

ნარკვევები ფილოსოფიის ისტორიიდან

1.

ფილოსოფიური აზროვნების დასაწყისი.

კულტურის განვითარება თანდათანობითი მსვლელობაა ერთგვაროვნებისა და ერთ ფეროვანებისაგან სხვა და სხვაობის მრავალმხრივობისაკენ. ის რაც კულტურის დასაწყისში ჯერ კიდევ გაუშლელია ან გადახლართული მონათესავე მოვლენებთან, მომწიფების ხანაში იშლება, თავისუფლდება უცხო ელემენტებისაგან და განსხვავებულ, დამოუკიდებელ ძალად იქცევა.

დღეს ფილოსოფია ასეთი დამოუკიდებელი კულტურული ძალაა. დღეს იგი, ცოტად თუ ბევრად, თავისუფალია ყოველ არამეცნიერულ ელემენტისაგან და სცდილობს მოგვცეს თეორეტიული ზოგადი შემეცნება სინამდვილისა. ამ გვარად დაშორებულია როგორც პოეზისა და რელიგიას, —რომელთა ინტერესი არა თეორეტიულია, — ისე სპეციალურ მეცნიერებათ, რომელთა შემეცნება კერძო და განსაზღვრული ხასიათისაა.

სულ სხვაა ახალ ფეხ ადგმული ფილოსოფია ბერძნებისა. იქ თეორეტიული სპეკულიაცია და რელიგიური რწმენა, მითოლოგია და პრიმიტიული მეცნიერებაა, პოეტური ალმაფრენა და ფხიზელი რეფლექსია ხშირად განუყრელად არის ჩაქსოვილი ერთს, ზოგადსა და ჭრელ მსოფლიო—მხედველობაში. ხშირად მგოსანი გულუბრყვილოდ ფილოსოფოსობს, ხოლო ფილოსოფოსი სთხზავს პოეტური ზეშთაგონების გავლენით.

ეს, რასაკვირველია, არ ითქმის ჰომიროსზე, ბერძნების უდიდეს ეპიურ მგოსანზე. ის ელემენტარული პოეტია ურეფლექსიო, უიჭვნეულო. ის კი არ სთხზავს, არამედ ჰქმნის თავის ღმერთებს შეუგნებელი ბუნებრივის სიძლიერით და მას ღრმად სწამს მათი არსებობა ჭაბუკისებური გულუბრყვილობით. ჩვენი გონებრივი მხედველობის წინაშე ის დღეს სდგას ისე, როგორც ის ერთმა დიდმა თანამედროვე მხატვარმა (კლინგერმა) დაგვიხატა. მდიდარი და ნაზი ბუნების წიაღში ბრმა ჰომიროსი ზის ოდნავ მღელვარე ზღვის ნაპირას. უზენაესი შთაგონებით აღფრთოვანებული, ხელებ გაწვდილი ის მღერის ღმერთებსა და გმირ წინაპრებზე. კეთილშობილნი ბერძენნი, მწვანეზე წამოწოლილნი, სულგანაბულნი უსმენენ ამ წარმტაცს სიმღერას. და აი ზღვის ქაფისაგან მართლაც იბადება ნახევრად ტიტველი აფროდიტა, მშვენიერი ღმერთი სიყვარულისა. ვერც ჰომიროსი და ვერც ჭაბუკთა ჯგუფი მას ვერ ჰხედავს. პირველი მიტომ, რომ ის ბრმაა, უკანასკნელნი მიტომ, რომ ზღვისკენ ზურგშექცეულნი სხედან. მაგრამ როგორც შემოქმედის ისე მსმენელთა სახეზე აღბეჭდილია ღრმა და შეუდრეკელი რწმენა, რომ, ეჭვი არ არის, ამ ქვეყანაზე არსებობს ახალგაზრდა ღვთაება მშვენიერებისა.

ამ ადამიანების მთელი იმედი, სასოება და სიხარული ამ ქვეყნიურს ცხოვრებას ეკუთვნის. არსებობს თუ არა ზეცა და ქვესკნელი? შეიძლება ჰო, მაგრამ განა მისი არსებობა შეედრება ამ ქვეყნის მომხიბლავს სილამაზეს? თვით ღმერთები ამ ქვეყნიური არსებანი არიან, სრულნი ადამიანნი, მებრძოლნი, მოქეიფენი და მოსიყვარულენი, როგორც ის ბედნიერნი კეთილშობილნი, რომელთ გასართობად მღეროდენ ოდები და მათი ბრმა ოსტატი—ჰომიროსი. ქვესკნელში კი მიცვალებულთა სულნი განაგრძობენ უსისხლ-ხორცო მოჩვენებათა არსებობას. იქ ყოველი სიხარული მოსპობილია: იქ სიამოვნებისა და მწუხარების ცრემლი გამშრალია. ელლინი ხშირად იმეორებს აქილესის სევდიანს სიტყვებს: „ოჰ, მეგობარო, მირჩევნია მონად დავძრწოდე ამ ქვეყანაზე ვიდრე ვფლობდე იმ ქვეყნიურ აჩრდილთა სამეფოს".

ასეთია კულტურულად ახლად გამოღვიძებული ბერძენი მეცხრე და მერვე საუკუნისა. ოგიუსტ როდენის „პირველი დროის ადამიანივით" ის თვალებს ახელს დილის მზის სხივების ქვეშ, რომელიც უფრო ელერსება, ვიდრე სწვავს მის ჯანსაღ ახალგაზდა სხეულს. მტანჯველი სიამოვნებითაა აღსავსე ეს გამოღვიძება, ეს გრძნობა ძალღონისა და ენერგიისა.

მაგრამ კულტურა მწიფდება და ამ სიმწიფესთან ერთად იზრდება ფილოსოფიური რეფლექსია, რომელიც სპობს გულუბრყვილო უშუალობას და სიამოვნების ფიალაში მწარე ნაღველს აწვეთებს. ელემენტარულს პოეზიას მეშვიდე საუკუნეში დიდაქტიური პოეზია მოსდევს, მომღერალს ოდებს—დეკლამატორი რაფსოდები, ჰომიროსს—ჰეზიოდი.

ჰეზიოდი გლეხის შვილია. მისი პრაქტიკული, ნაკლებ მოქნილი გონება მას ნებას აძლევს განუყოფელად მიეცეს ამქვეყნიურს მშვენიერებას. ის ნაკლებ იცნობს, ვიდრე ნაზ-ბუნებიანი ჰომიროსი, ის უფრო აზროვნებს, ზომავს და სწონავს, ის აფასებს ამ არსებობას და ჰხედავს, რომ ის არც ისე ძვირფასია, როგორც იმ კეთილშობილითა მგოსანს ეგონა. არა არისტოკრატიისა, არამედ მდაბიო მოქალაქეთა წოდებისადმი არის მიმართული მისი „დღენი და ქმნილებანი" და მისი „თეოგონია".

ეს წოდება კი შორსაა არისტოკრატიულ ოპტიმიზმთან. მას ნაგემები აქვს მწარე ნაყოფი შრომისა და ზრუნვისა, მას კარგად ესმის, რომ ცხოვრება არ არის მუდმივი ქანაობა სილაღესა და სიამოვნების შორის. და აი ასკრელი გლეხის შვილი თავის ფილოსოფიურს პოეზიაში სცდილობს აუხსნას მას ამ ყოფნის შინაგანი აზრი და მნიშვნელობა.

—

ყოველი ფილოსოფია, არისტოტელის სიტყვით, გაკვირვებით იწყება.

ერთს მშვენიერ დღეს ჩვენ საიდღანაც ვჩნდებით ამ წალკოტში, რომელსაც მსოფლიო ეწოდება. ჩვენს მხედველობას მხოლოდ მისი ფერადები სწყურია, ჩვენს ყნოსვას მისი სურნელებანი, ჩვენს სმენას მისი ჰარმონია. უკან მოუხედავად, ნორჩ ხელებ გაშვერილი ჩვენ მივდევთ იმ უცნაურ ხმას, „ცხოვრების ძახილს" რომ უწოდებენ, მაგრამ აი მოდის წუთი და ჩვენ ვჩერდებით გაკვირვებულნი. სადა ვართ და ვინა ვართ ჩვენ, საიდან მოვსულვართ და სად მივილტვით? ან ეს სოფელი რა არის ჩვენ რომ გვიფარავს თავის წიაღში? რა იქმნებოდა ის რომ არ ყოფილიყო, არ ყოფილიყო არც დედა-მიწა, არც მზე, არც მთვარე, არც სხვა მთიები იმ დიადი გუმბათისა? არის რაღაც გამოუთქმელად ულმობელი და სასტიკი ამ კითხვაში, რიგორც ყოველივე ღრმა და უკან დაუხედავს აზროვნებაში.

ჰეზიოდი ერთი ასეთი გაკვირვებული ადამიანია. დასაბამში ყოველი ის, რასაც ჩვენ ვხედავთ, ვისმენთ და ვეხებით არ ყოფილა. დასაბამში იყო მხოლოდ ხაოსი, ბნელი უფსკრული, პირდაღებული სიცარიელე. „შემდეგ წარმოსდგა" ფართე მკერდიანი გაია (დედამიწა), კიდევ შემდეგ ეროსი—უმშვენიერესი ღმერთი, რომელიც სიყვარულით ათრობს როგორც მომაკვდავთ, ისე უკვდავთ და მათ სხეულს ადუნებს; ხაოსისაგან გამოვიდა ბნელი ღამე, ხოლო მათ ურთიერთ შორის შეერთებისაგან ბნელი ეთერი და დღე (ჰემერა) დაიბადა. თვით გაიამ წარმოშვა ვარსკვლავებით მოჭედილი

კომიტეტს ეს საკითხი და ბ-ნ ჩიკვაიძის თხოვნა შეუწყნარებია; ეს გადაწყვეტილება საპენსიო კომიტეტისა განუსაჩივრებია ამავე კომიტეტის თავმჯდომარეს ბ-ნ ალ. ლორთქიფანიძეს, რომელიც კომიტეტის მეორე სხდომას ვერ დასწრებია და მის მაგიერობა თავმჯდომარის მოადგილეს გაუწევია.

აი, ეს კითხვა აქვს გადასაწყვეტი ამ დღეებში ზედამხედველ კომიტეტს, რომელსაც გადაეცა ბ-ნ ალ. ლორთქიფანიძის მოხსენება ბ-ნი ჩიკვაიძის პენსიის გამო.

ვიდრე სამსახურს განაახლებდა ბ-ნი ჩიკვაიძე, მისი წლიური პენსია—600 მანეთამდე იყო; ეხლა ერთი წლის სამსახურით დამფასებლის მაგიერ, მის პენსიას ემატება 300 მანეთი, თუ, რასაკვირველია, ზედამხედველმა კომიტეტმა დააკანონა საპენსიო კომიტეტის გადაწყვეტილება.

გარდა ნივთიერის მხარისა, ამ საქმეში მნიშვნელობა ეძლევა იმ საკითხს—ეთვლება თუ არა კანდიდატს სამსახური, როცა იგი დროებით ასრულებს მოხელის სამსახურს? ეს კითხვა აქვს გადასაწყვეტი ამ დღეებში ბანკის საკანტროლო ორგანოს.

განსვენებულ **ნ. ცხვედაძის** სულის მოსახსენებლად 4 ნოემბერს ქართულ გიმნაზიაში პანაშვიდი გადაიხადეს. აგრეთვე პანაშვიდი 3 ნოემბერს გადაიხადა ყოვლად სამღვდელო გიორგიმ ქუთაისის საკათედრო ტაძარში. ეპისკოპოსმა გიორგიმ სიტყვა წარმოსთქვა, სადაც აღნიშნა ნ. ცხვედაძის ღვაწლი ქართველ საკულტურო დაწესებულებათა ასაღორძინებლად.

კახეთის რკინის გზა და არტელები.

ამ უკანასკნელ ხანებში, არა ერთი და ორი კითხვა აღძრულა ისეთი, რომელიც დიდ მნიშვნელოვანი ყოფილა, ჩვენთვის და პირველიდანვე ჩვენი მოწინავე საზოგადოების ყურადღება მიუზიდნია, მაგრამ ულაპარაკნიათ და საქმეც ამით დათავებულა. „საქმე სხვაა, სიტყვა სხვაა, შუა უზის დიდი ზღვარი“, ლაპარაკი ბევრი და საქმე კი ცოტა—აი ჩვენი საზოგადოების უმთავრესი თვისება, სხვათა შორის, ამ გაზაფხულზე ყველას სალაპარაკო კახეთის რკინის გზა და მუშათა არტელები იყო. ბევრი სიტყვები დაიხარჯა ამ კითხვაზე, ზოგმა გაზეთებმა სახელმძღვანელო წესდებებიც კი შეიმუშავა და გაგვაცნო თავის ფურცლებზე და სხვა. ეს გაზაფხული იყო, კითხვა ახლათ იყო აღძრული, მიჰყვნენ და ყველასაც დაავიწყდა. ასე ვიქნებით გაჩუმებულნი და როცა საქმე საქმეზე მივა, სხვა და სხვა მოიჯარადრენი იჯარით აიღებენ სამუშაოებს, მაშინ ავტყებთ კვლავ განგაშს, მაგრამ გვიან-ღა იქნება.

როგორც ვიცით, კახეთის რკინის გზა დამტკიცებულია ჩალაუბნის ლიანდაგით და ამ დღეებში ერთ-ერთი ინჟინერი კახეთს წავიდა სამუშაოს დასაწყობ ადგილების დასათვალიერებლად და სხვა.

არ ვიცით, როდის დაიწყობენ ნამდვილად გზის კეთებას, მაგრამ ეს კი აქვს გარეშეა, რომ დიდხანს აღარავის დაუწყებენ ლოდინს და შეუდგებიან საქმეს. ადვილი შესაძლებელია, რომ ამ ცოტა ხანში გამგეობამ გასცეს იჯარით რამდენიმე სამუშაო, რისთვისაც უცხოელებიც კი მზად არიან აიღონ იჯარით, შრომა სხვას გააწევინონ, ჯიბეები კი მათ საქსე წაიღონ. ვთქვათ, გამოაცხადეს, რომ ნოემბრის ნახევრიდან სამუშაოები გაიცემა იჯარითო. როგორ ვიქცევით ჩვენ ამ შემთხვევაში? გვყავს ჩვენ მომზადებული არტელები? და თუ არ გვყავს, მაშ რას ნიშნავს ეს, თუ არა ცარიელ სიტყვებს?! არ ვიცი, იქნებ იყოს ამისათვის მზადება კიდევაც, მაგრამ ეს კაბინეტური მზადება იქნება და ასეთი არტელი, მგონი, არაფრით უნდა განსხვავდებოდეს სხვა რომელიმე მოიჯარადრისაგან. მკითხველს ალბათ კარგად მოეხსენება, რომ ეს რამდენიმე წელიწადია, სიღნაღის და თელავის მაზრაში მოუსავლობაა. თითქმის შიმშილობა არის აქეთ. თვით ბუნებამაც დიდი ზარალი მოაყენა მცხოვრებთ: ჯერ იყო და ხანგრძლივმა ზამთარმა ნახევარი ვენახები გადაახმო; ახლა სეტყვა, უამინდობა და ყველა ამან ისე შეაწუხა აქეთა მხრის მცხოვრები რომ ბევრი ვერც კი წარმოიდგენს, რომ ხალხში ასეთი სიღარიბე ჰსუფევს. ამას დაუმატოთ ათასნაირი გადასახადები და თქვენ თვალ-წინ გადიშლება შესაბრალისი სურათი „გაჭირვება და სიღარიბე“ ეს—ჩვენი მუდმივი სტუმარი.

როდესაც გაზაფხულზე მოუხშირეს კახეთის რკინის გზაზე ლაპარაკს და წერვას, ჩვენებურ ხალხს ეს არა სჯეროდათ. „ეჰ, მე დავბერდი სულ მაგას გაიძახიან, მაგრამ ცარიელი სიტყვებია, არაფერიც არ იქნებაო“ იძახდნენ ადგილობრივი მცხოვრებნი, მაგრამ ბოლოს ესენიც დარწმუნდნენ, რომ ხუმრობა აღარ იყო და დიდის ხნის ნატვრა გვიცხადდებოდა. უფრო გაახარა ჩვენი საზოგადოება არტელის დაარსებამ, ყველას იმედი მიეცა, იქნებ მართლა ცოტა რამ სამუშაო იქ მაინც ვიშოვოთ და წელში გავიმართოთ. ყველას უხაროდა, ამ არტელის საშუალებით იქნებ ჩარჩ-მოიჯარადრეების ხელში არ ჩავცვივდეთ და ჩვენი შრომით ჩვენ ვისარგებლოთო.

თუ კახელმა ან ქიზიყელმა კაცმა თფილისიდან მოსული ნახა ვინმე, ან ვისიმე ხელში გაზეთი დაინახა, მაშინვე კახეთის რკინის გზისას ჰკითხავს: „რა სწერია, რას აპირებენ, მალე დაიწყებაო?

ყველას დიდი იმედი აქვს ამ გზისა, ბევრი გამოელის სამუშაოს, მაგრამ, როგორც ვხედავთ, საქმეები მოიჯარადრეთ ჩაუვარდებათ ხელში და ჩვენ განზრახულ არტელებს ვერ ვეღირსებით.

ამ დღეებში „სახ. გაზეთში“, ბ. კ. ტყავაძემ მოათავსა პატარა წერილი, რითაც კავიგეთ, რომ ამ არტელის წესდების შესამუშავებლად კომისიაც ყოფილა არჩეული. თუ მართლა მოიპოვებიან ჩვენში ხალხის გულშემატკივარნი, ეს შემთხვევა უყურადღებოთ არ უნდა დასტოვონ. ყოველივე ღონის ძიება უნდა იხმარონ, რომ ჩარჩ-მოიჯარადრეებს; არ ჩაუვარდეს ეს საქმე ხელში და ჩვენმა გაძვალტყავებულმა ხალხმა ისარგებლოს თავის შრომით. როგორცა ვსთქვი, ბევრი ამყარებს იმედებს ამ სამუშაოზედ და თუ ეს საქმე მოიჯარადრეებს ჩაუვარდათ ხელში, მაშინ ბევრი საუკეთესო ძალები იძულებულნი იქნებიან უმუშევრობით შიმშილს განიცადონ. რადგან ჩვენ „პრატექციონურ ხანაში“, მათ პატრონები არ გამოუჩნდებათ. თვით ქიზიყ-კახეთის მცხოვრებნიც უნაყოფოთ ჰპქვრიან შრომას და მაინც ჯიბეებს სხვა გაიმსებს.

ჩემის აზრით, თუ კი საქმეს მოთავენი გამოუჩნდნენ, ძალიან მალე შეიძლება ამ საქმის მოგვარება, დღეიდანვე უნდა შეუდგნენ მუშათა არტელების დაარსებას კახეთის რკინის გზისათვის. ეს არტელები წმინდა მუშური არტელები უნდა იყოს და მთლად უნდა განსხვავდებოდეს სხვა მსგზავს მოიჯარადრეთა არტელებიდან.

თუ არიან სადმე ამ საქმისთვის გულ შემატკივარნი დანიშნონ მომავალი კვირისათვის საჯარო კრება აირჩიონ კომისია, შეიმუშაონ წესდება, დაგზავნონ სოფლებში არტელების შესადგენათ და სხვა. ეს საქმე მით უფრო ადვილია, რომ მუშავართა ხელი გლეხმათა გვყავს და თელავ-სიღნაღის მცხოვრებთა უმეტესობა ამ სამუშაოს ელის.

მაშ, იმედი ვიქონიოთ არტელის დაარსებისა! ნუ დავივიწყებთ, რომ თქმის გარდა საჭიროა საქმის გაკეთებაც.

ი. ჭოტორელი.

ელეგია

ვიდექ მაღლობზე, ნაღვლიანი, ჰმუნვით მოსილი,
მოღლილი სული მიესვენა ბინდბუნდს მწუხრისას;
იყო სიჩუმე... დუხჭირ ქვეყნად სუფევდა ძილი,
მარტოდ ვისმენდი აღმოოხვრას მშობლიურ მტკვრისას.

*
* *

თითქოს მესმოდა
რასაც იგი იდუმალ ენით,
ტალღათა დენით
გულ-ჩათხრობილს შემომჩიოდა;
მას შეჰკვნესოდა
სული,
გული
ურვით მოკლული,
ობოლ თვალთაგან ცრემლი მწველი დიდხანს მდიოდა.

*
* *

უსიტყვო ტანჯვით მოქანცული, სასო მიხდილი,
დაღონებული შევყურებდი მხიარულ ზეცას;
ლანდ-აჩრდილივით ფრთებ-გაშლილი, ძაძით მოსილი,
იქ სული ჩემი ეძიებდა თითქოს რაღაცას.

*
* *

ვინ, ვინ დაჰკარგე სულო ჩემო, სულო საბრალო,
ობოლ ღრუბლებში ობოლ მერანს რას დააქენებ?
რად არას მეტყვი სულო ჩემო, სულო მართალო,
ციაგთა შორის რას ტანტალებ, რად არ მასვენებ?!

*
* *

მშვიდობას ეძებ?!. სიკვდილს უხმე და თუ მას ჰპოვებ,
აღარას იგრძნობ სულო ჩემო, აღარც იგლოვებ...

ბ. ქურიაშვილი.

სტამბოლის ქართველ კათოლიკეთა მონასტრის წინამძღვრის ამორჩევა.

სტამბოლიდან მიღებულ ნამდვილ ცნობებიდან გავიგეთ, რომ იქაურ ქართველ-კათოლიკეთა მონასტრის უფროსის ამორჩევა მომხდარა.

ყოფილ უფროსის მამა ვარდიძე—ჩილინგაროვის მაგიერად ამორჩეული ყოფილა ხმის უმრავლესობით ჩვენში კარგად ცნობილი მამა პატრი დომინიკე მულაშვილი პაწაძე, რომელიც, საუბედუროდ, ამ ამბის მიღებამდე მოკლულ იქმნა ავაზაკების მიერ სოფელ სკრაში.

მაშასადამე, უფროსის არჩევნები უნდა მოხდეს ხელ-მეორედ. ამ მონასტრის ბედ იღბალი ჩვენთვის იმდენად ძვირფასი და საინტერესოა, რომ არ შეგვიძლია ხმა არ ამოვიღოთ და ჩვენი რჩევა არ შევუთვალოთ პატივცემულ ამომრჩევლებს. დარწმუნებულნი იყვნენ ისინი, რომ ჩვენი რჩევა და სურვილი წრფელი და მონასტრის მომავლისათვის საკეთილდღეოდ არის მიმართული.

ჩვენ ჩვენის მხრით შეგვიძლია თამამად ვურჩიოთ უფროსად მამა პატრი მერაბი, როგორც ამ შემთხვევაში სასარგებლო კაცი.

პატრი მერაბი ჯერ ახალგაზდა და ენერგიით სავსე კაცია; სწავლაგანათლება აქვს მიღებული საზღვარ-გარედ და ეხლა სტამბოლის ფრანგების და ქართველების სკოლის დირექტორობის თანამდებობას ასრულებს.

მამა მერაბის ამორჩევა ჩვენთვის იმიტომ უფრო იქნება სასიამოვნო, რომ, როგორც ამ ბოლო ხანს გამოაშკარავდა, მონასტერი უნუგეშო მდგომარეობაში იმყოფება. ეხლა საჭიროა ენერგიული კაცი, რომელსაც აუცილებლად შეეძლება მონასტერი დააყენოს სასურველ ნიადაგზე.

ჯავახიძე.

მოწერილი ამბები

სოფ. მარტყოფი (გარე-კახეთი). წლიური მოსავალი უგზე მთიკრაფა და შეიძლება ეხლა დანამდვილებით ითქვას, რომ აუტანელი შრომა გლეხისა არც წლეულს დაფასდა. მოვიდა იმის ნახევარი, რაც შარშან ითვლებოდა საშუალო მოსავლად. ყურძენი ზოგს გენახში არც-კი უნახავს; რადგან ვაზი გადახმა. ამის მიზეზად ასახელებენ ზამთრის ყინვებს, დანამდვილებით-კი უფრო ფილოქსერა უნდა იყოს და არის კიდეც. მიუხედავად ყოველივე ზემოთ აღნიშნულისა, მიუხედავად მოსალოდნელი შიმშილობისა, სოფელს მაინც დაეგდა გადასახადი ამ მოკლე ხანში სხვა და სხვა ხარჯებისა. მარტო სასკოლო-ზე—40000 მანეთამდე... ამ ბრძანებამ გლეხკაცობა უკიდურეს მდგომარეობაში ჩააგდო და აღარ იციან, თავს რით უშველონ. ჯადოსაც გადარ მოუღებენ, რომ გულით სურდეთ... წვრილი კრედიტის გახსნის შემდეგ, აქაური მოვახშეები უფრო გამწვავდნენ და თავიანთსას არ იშლიან, ნამეტნავად მაშინ, როდესაც გაიგეს, რომ გასასესხებლად „ბანკში“ ფული აღარ არისო. ესეც რომ არ იყოს, წვრილ კრედიტს, ეჭვი არ არის, არ ძალუძს თავისი მცირედი თანხით ამ გვარ მდგომარეობაში ყველას აღმოუჩინოს დახმარება, მაშასადამე, სოფელს დარჩენია ერთად-ერთი საშუალება და ეს ის არის, რომ მან საერთო თხოვნით უნდა მიმართოს მთავრობას, რომელიც ეგონი შეიწყნარებს ამ საფუძვლიან თხოვნას და დახმარების ხელს გაუწვდენს მოსავლიდან იმედგაცრუებულ ხალხს.

მოკეთე.

ჩინეთის რევოლუცია

დეპეშები

7 ნოემბერი.

პეკინი. უტინფანმა რეგენტს დეპეშებით აცნობა, მთელი ჩინეთის ხალხს რესპუბლიკა ჰსურსო. ამავე აზრისაა უცხოელთა ავტორიტეტნიც და საჭიროა მანჯურთა დინასტია ტახტიდან გადაეგეს, მხოლოდ ამით შეიძლება ქვეყნის დამშვიდებაო. ხანკოუს 10 ათასი ჯარისკაცი კიდევ გაჰგზავნეს. ამბობენ, ჩენსის მეამბოხენი, შანსას რევოლუციონერებს შეუერთდნენო. უმაღლესის ბრძანებით საკონსტიტუციო პალატის ახალი წესდება დამტკიცდა.

შანხაი. ნანკინიდან იუწყებიან, აქედან ოცდა ათის ვერსის მანძილზე, ლუნტანთან ბრძოლა მოხდა და მთავრობის ჯარმა უკან დაიხია. ნანკინთან დიდ ბრძოლას მოელიან და ამიტომ ჯარს იქ აგროვებენ. ვერცხლი გაიფდა.

ხანკოუს რუსთა ახალშენმა მინისტრთა საბჭოს თავმჯდომარეს მიჰმართა, კონცესიის დასაცველად 100 ჯარის კაცი გამოჰგზავნეთო. მდ. იანცზიცზიანმა იკლო. დიდი სამხედრო გემი „პოლტავაც“ მალე წავა. ხანკოუში ყოფნა საშიშია, რადგან ნაღმოსან „მანჯურით“ მხოლოდ 45 მეზღვაური მოვიდა.

ჩიფუ. რუსეთ-აზიის ბანკში ბაქი შეიტანეს. ბანკს 10 ჯარის-კაცი იცავს. ამბობენ, შანჰაიში ყველა რევოლუციონერთ კრება ექნებათ სუნიატსენის მეთაურობითო. რევოლუციონერებსა ჰსურთ, თურმე, სატახტო ქალაქად ნანკინი, ან შანჰაი გამოაცხადონ. აქ მცხოვრები უცხოელნი შანჰაის მომხრენი არიან, მიწადმფლობელობის გამო. ამბობენ, სამხედრო სამმართველო უჩანფუში იქნება, სამოქალაქო—ნანკინში.

იტალიისა და ოსმალეთის ომი

დეპეშები

7 ნოემბერი.

ტრიპოლი. აქ სამხედრო საეკონომიო საზოგადოებას აარსებენ. საინტენდანტო ნაწილი ტრიპოლიში ძალიან კარგ ნიადაგზეა დაყენებული. აფიცრებს ყველაფრის შოვნა შეუძლიანთ საინტენდანტოს დეპოში და იაფადაც უჯდებათ ყველაფერი.

ტრიპოლი. მზვერავთა სიტყვით, არაბთა ნაწილი ბრძოლამ მოღალა და ჩქარა გაიფანტებიან. ამბობენ, 6 ნოემბერს ათასს არაბს სამშობლოში დაბრუნება ჰსურდათ, მაგრამ ოსმალებმა არ გაუშვესო. ოსმალონი დამხმარე რაზმებს ელიან. იტალიელები ტობრუკის გამაგრებას ათავებენ. სოლუმის ყურის ტელეგრაფი იტალიელებმა გააფუჭეს. ბრძოლაში არაბები დიდად დაზა-

ზეცა, მთები და ზღვა (პონტოსი); შემდეგ ის ურანოსს (ზეცას) შეეუღლა და მასთან ერთად ოკეანოსი შეჰქმნა, თვალგადაუწვდენელი მდინარე, დედამიწას რომ გარს უვლის. მზის და მთვარის ღმერთები, ცისკარი და ვარსკვლავნი გაიას და ურანოსის შვილის-შვილებია. „უმცროსი იბადება უფროსისაგან“, როგორც მთა დედამიწისა, როგორც მდინარე ოკეანოსისა, როგორც დილის ვარსკვლავი ცისკარისაგან.

ასეთია მოკლედ ჰეზიოდის კოსმოლოგია. ცნება და სიმბოლო, ფილოსოფიური სპეკულიაცია და პრიმიტიული მითოლოგია, რეფლექსია და პოეზია გულუბრყვილოდ არის არეული ამ უცნაურს გენეალოგიაში. მაგრამ ლოგიკური აბსტრაქციის გზა მაინც აღმოჩენილია: ამ გზას მდიდარი, მრავალ მხრივი, გონებისთვის მიუწდომელი სინამდვილისგან მეცნიერულ განყენების სფეროში მიჰყავს. რა სძევს ამ გზის დასასრულს—ძველი ბაბილონელების „ტიამატი“ (უფსკრული) თუ ჩვენი ჰეზიოდის „პირდაპირებული სიცარიელე“, იონიელების „პირველადი ნივთიერება“ თუ ანაქსაგორასის „მსოფლიო გონება“, პითაგორასის „რიცხვი“ თუ დემოკრიტოსის „ატომი“—ეს არსებითად მეორე ხარისხოვანი საკითხია, რაკი ფილოსოფიურ ძიებაჲ ერთხელ და საბოლოოდ გადაწყვეტილია.

ჰეზიოდის ეთიურს შემეცნებას ღრმა პესიმისტური ბეჭედი აზის. ხუთი ხანა გაიარა მსოფლიომ სანამ ის ამ შესაბრალის სიბეჩავემდე მოაღწევდა, რომელშიაც ეხლა იმყოფება. ოქროს, ვერცხლის, სპილენძის და ბრინჯაოს საუკუნე უკვე განვლილია, ადამიანთა ბედკრული ტომი უკვე რკინის ხანაში იმყოფება და ის, რაც მომავალში მოვა კიდევ მეტს სილატაკეს, ბოროტებას და უბედურებას უქადის მას. მოვა დრო, როცა ბავშვებს დაბადებისთანავე ჭაღარა თმა და სახის ნაოჭები გამოჰყვება, არსებობა დაკნინდება და შეჩვენებათ გარდაიქცევა. ბოლოს ქექა-ქუხილის ღმერთი ნაცრად და ფერფლად აქცევს ამ ადამიანთა მოდგმას.

რა არის მიზეზი ამ აიანდათანობითი ზნეობრივი დაქვეითებისა? ის პასუხი, ჰეზიოდი რომ ამ კითხვაზე იძლევა, ძლიერ წააგავს ალ. დიუმას ცნობილს ფატეთიურს ფრაზას: „ეძიეთ დედაკაცი!“ თუ გსურთ აღმოაჩინოთ მრავალ დანაშაულობათა ფარული მიზეზი, გაჰყევით იმ ხშირად უხილავს ძაფებს პარიონეტებს რომ ამოძრავებს, ავანსცენაზე თქვენ დაინახავთ, რომ ის აიავს იყრის რომელიმე ქალის ხელში, სადმე მაღლულს კუნჭულში.

ჩვენი მგოსანი-ფილოსოფოსის რწმენაც ანალოგიურია თავის მითოსში „პანდორას ყუთზე“ ის პოეტურს ფორმაში აცვევს ამ რწმენას. ზევსმა მოგვივლინა ყოველგვარი ამღზნები სამკაულით აღჭურვილი დედაკაცი, პანდორა—იმ შეცოდების დასასჯელად, რომელიც პრომეთეოსმა ჩაიდინა, ადამიანთათვის ცეცხლი რომ მოიტაცა. პანდორა არავის ეკუთვნის, მაგრამ მისი საუნჯენი ყველასათვის არის განზრახულნი. ცნობის მოყვარეობით აღტყინებული ის თავს ხსნის ყუთს, რომელშიაც ყოველგვარი ბოროტებაა თავმოყრილი და ქვეყნად აბნევს მის გამრყვნელს და გამანადგურებელს შინაარსს.

ქალი და ცნობის მოყვარეობა—აი ბოროტების მიზეზი. ეს ერთი ვარიაციაა იმ თხზულებისა, რომელიც წინადაც და შემდეგაც არა ერთხელ განმეორებულა.

მეორე წყარო, ბერძენთა ფილოსოფიის ნაკადულს რომ ასაზრდოვებს, ორფიული სარწმუნოებაა.

ეს მოძღვრებაც სოციალური უკმაყოფილების ნიადაგზე აღმოცენდა, ფრიკიაში, სადაც ბუნება ნაკლებ ნაზი და ნაყოფიერი, ვიდრე შუა და სამხრეთ საბერძნეთში. მეექვსე საუკუნეში ეს საკითხი იონიაში, ანუ ეგრედ წოდებულს დიდს საბერძნეთში გადავიდა, იქ პითაგორელთა ფილოსოფიას შეუერთდა და ამ შეუღლებაში ის უცნაური ნაყოფი გამოიღო, რომელსაც „სულის მოგზაურობა“ ანუ „მეტემფსიხოზა“ ჰქვია. *)

ეჭვი არ არის, ორფიელთა მოძღვრებაში სამი ელემენტია შედუღებული: საკუთარი სპეკულაცია ამ რელიგიურ-ეთიური საზოგადოების წევრებისა, წმინდა ნაციონალური გარდმოცემანი და ინდოეთის, ბაბილონის და ეგვიპტეს გავლენანი. ამ უკანასკნელთ უნდა მიეწეროს ის, რაც ახალი და ბერძნებისთვის არა ჩვეულებრივია ამ პესიმისტურს სარწმუნოებაში.

მართლაც ორფიული დუალიზმი სულსა და ხორცს შორის, მისი რწმენა, რომ სული ღვთაებრი წარმოშობისაა, ხოლო სხეული მისი ბორკილი და სატუსაღო—სრულიად არ შეესაბამება ელლინთა ეროვნულს მსოფლიო მხედველობას. ახალია ის გადაჭარბებული ზნეობრივი სიფაქიზე, ის ასკეტიზმი, ის ძლიერი სურვილი ხსნისა და საუკუნო ნეტარებისა, ის ლტოლვა, წმინდანობისკენ, ამ სექტას რომ ახასიათებს. ქვესკნელის და იმ ქვეყნიური ცხოვრების რწმენაც პირველად საბერძნეთის ნიადაგზე აქ შემუშავდა სრულიად ნათლად და გარკვეულად. ქვესკნელი არის არა უბრალო სამფლობელო მიცვალებულთა აჩრდილებისა, არამედ ჯოჯოხეთი,—სადაც სული ისჯება და იწმინდება, თავის ნამდვილს სამშობლოში დასაბრუნებლად ემზადება.

ის სამშობლო კი **ღვთაებრივი ნეტარების ნათელი** სავანეა. დიონისეს დღესასწაულების დროს ორფიელნი ღვინისა, როკვისა და გრძნობათა ამღგზნები მოქმედების საშუალებით აღწევდნენ რელიგიურს ექსტაზს, რომელიც სწორედ იმ საუკუნო ბედნიერების წინადგრძნობით იყო აღსავსე. აქ ისინი თავისუფლდებოდნენ ინდივიდუალობის ვიწრო და მტანჯველ საზღვრებიდან და გრძნეული აღფრთოვანებით დამთვრალნი მუდმივი არსებობის სიღრმეში ეშვებოდნენ.

დიონისეს მისტერიის დედა აზრს „ტანჯული ღვთაების“ იდეა შეადგენს. დიონისე აღარ ჰგავს იმ ლაღს და ბედნიერს ღმერთებს ოლიმპზე რომ ამბროსიით იკვებებიან, ნექტარს სმენ და ურთიერთ შორის სიყვარულის და ვერაგობის ქსელს აბამენ. თავის ტანჯვით, სიკვდილით და ხელ ახლა დაბადებით ის უფრო ახლო სდგას ადამიანობასთან, ვიდრე მუდმივ მშვენიერი, მუდმივ ახალგაზრდა და უკვდავი აპოლონი. უკეთ ვსთქვათ, ის ადამიანობის ერთი პრინციპია, სახელდობრ, დედააზრი იმისა, რაც ღვთაებრივია და კეთილი ადამიანში.

დიონისე ზევსის და პერსეპონას შვილი იყო ორფიული მითის შეხედულებით. ღვთაებრივს ბავშვს ემტერებოდნენ ბოროტი ტიტანები. დიონისე მუდმივ იცვლებოდა და ამით გაურბოდა თავის მდევართ. მაგრამ აი, ერთხელ ტიტანებმა ის მაინც ხელთ იგდეს, ნაწილ-ნაწილად აკუწეს და შესჭამეს. გადარჩა მხოლოდ გული, რომელიც თვით ზევსმა გადაყლაპა და ამგვარად ახალი დიონისე შეჰქმნა. ტიტანები კი მან დასაჯა იმით, რომ ელვით დახოცა და ფერფლად აქცია. ამ ფერფლიდან ადამიანთა მოდგმა აღმოცენდა. ამგვარად ადამიანი თავის ბუნებაში ორს ელემენტს ატარებს: კეთილს და ბოროტს, ღვთაებრივს და მიწიერს, დიონისებურს და ტიტანისებურს.

ბერძენი თავის თავს ისე არასოდეს დაშორებია, მომავალს ქრისტიანობას ის ისე არასოდეს და ახლოვებია როგორც აქ, ამ მისტერიაში.

ზერონტი ჭიჭინაძე.

*) ამ ხწავლის შემდეგ შევეხებით, როცა პითაგორელთა ფილოსოფიაზე გვექნება ლაპარაკი.

რალდნენ. იტალიელებს სამი დაუჭრეს. დერნაში ოსმალებმა იტალიელებზე იერიში მიიტანეს, მაგრამ ვერაფერს გახდნენ. ოსმალნი დიდად დაზარალდნენ.

გაზეთებიდან.

ბერლინი.

გაზ. „ფრანკფურტ. ცაიტუნგს“ რომიდან ატყობინებენ, იტალიის უმაღლესი წრეები და ხალხიც ერთ ლა სხვა გუნებაზე არიანო.

მთავრობას უმთავრესად საქმის სადიპლომატიო ნაწილის გართულება აწუხებს.

ურთიერთობა ავსტრიასთან გამწვავდა, ვინაიდან ავსტრია დიდად ეწინააღმდეგება ომის ფარგლის გაფართოებას და ეგეის ზღვაზე ბრძოლის გადატანას. ამ აზრისაა რუსეთიც.

სხვა სახელმწიფონიც წინააღმდეგნი არიან იმისთანა მოქმედებისა, რაიც ბალკანეთში არეულობას გამოიწვევს. იტალიის პრესაც ამას აღნიშნავს და ხალხს აფრთხილებს.

იტალიელთა გამარჯვების ამბავი წინანდებურად ხშირად არ მოდის და რაც მოდის იმასაც ხალხი ძალიან უნდობლად ეკიდება.

ომი ხალხს მძიმე ტვირთად დააწვა დაღონა, გული გაუტეხა.

სამხედრო წოდება უკმაყოფილოა, სახელმწიფოებმა ნება რათ მისცეს ეგვიპტესა და ტუნისით ოსმალებს იარაღი და სურსათი კანტრაბანდად გადაეტანათო.

უცხოელთა გაზეთებიდან.

ვენის დიპლომატია მოწადინებულია იტალიას ეგეის ზღვაზე ბრძოლის დაწყებას ხელი შეუშალოს. ერენტალი თვით იტალიის ინტერესებს ასახელებს და აფიცებს რომის მთავრობას, ისეთი არა მოიქმედოთ რა, რაიც ევროპის დიპლომატიას ასწრაფებსო. ვენის სადიპლომატო მოსაზრებანი შემდეგია: იტალიამ კარგად იცის თავისი ძალა და არც ექვი აქვს დამარცხებისა, არც სხვა რამ შიში მოელის. ტრიპოლიში იგი ძალიან კარგად არის გამაგრებული და, აბა, რისთვის ლა უნდა დასჭირდეს ორმხრივი ბრძოლის დაწყებაო. ამას გარდა, შეიძლება ზღვაზე ომმა გამოიწვიოს დაინტერესებულ სახელმწიფოთა პროტესტი და თუ იტალიის ფლოტი ეგეის ზღვაზე გაჩნდა, ბალკანეთშიაც არეულობა იფეთქებსო.

„ნეიე-ფრეიე-პრესე“ აღნიშნავს; თუ იტალიის ფლოტი დარდანელთან გაჩნდა, ევროპა ამას მტრობად ჩასთვლის და თუ სალონიკსაც დაუშინეს ყუმბარა, მაშინ ხომ ძნელი სათქმელია, რა მოხდებაო; ავსტრია-უნგრეთს აქ ძალიან დიდი ეკონომიო ინტერესები აქვს, სალონიკის ბანკებში დიდძალი ფული აქვს დაბანდებული და არც ერთი სახელმწიფოც არ იზარალებს იმდენს, რამდენსაც ავსტრიაო.

სპარსეთის არეულობა

დეპეშები.

7 ნოემბერი.

თეირანი. მეჯლისმა საიდუმლო კრებაზე არ მოიწონა ახალი კაბინეთის წევრთა სია, რომელსაც სათავეში სამსამუს-სალტანე უნდა ჩასდგომოდა. განსაკუთრებით წინააღმდეგნი იყვნენ მუხტეშამ-უს-სალტანეს გარეშე მინისტრად დანიშვნისა. იგი წინანდელ კაბინეთშია ნამყოფი და რუსეთ-ინგლისის მომხრედ ითვლება.

ბაქო. გემ „კასპით“, საღამოს 6 საათზე საომრად გამზადებული სალიანის პოლკი სპარსეთს გაემგზავრა.

გაზეთებიდან.

რუსეთის გადაწყვეტილება.

„რუსკოე სლოვოს“ ატყობინებენ 3 ნოემბრის თარიღით, თუ ხვალამდე სპარსეთის მთავრობამ პასუხი არ გამოგზავნა, რუსეთის ჯარი ყაზვინს აიღებსო.

პეტერბურგის კაბინეტს ყაზვინის აღების ბრძანება დღესვე გაეგზავნათ, მაგრამ გადასწყვიტეს, ხვალამდე მოვიცადოთო. შესაფერი ბრძანება კავკასიის ჯარის უფროსსაც გაეგზავნა.

სპარსეთში აქტიურ მოქმედების დაწყებისა და მოთხოვნილებათა გადიდების მომხრეებმა პეტერბურგის დიპლომატთა წრეში გაიმარჯვეს. ამის მიხედვით, დღეს თეირანის ელჩს ბრძანება გადასცეს, რის ძალითაც სპარსეთს შუსტერ-მორგანის გადაყენება უნდა მოსთხოვოს.

თუ სპარსეთმა ეს მოთხოვნილება არ შეასრულა, რუსეთი ჩრდილოეთ სპარსეთის ყველა სტრატეგიულ ადგილებს დაიჭერს და დიპლომატებიც ყოველგვარ მოლაპარაკებას მოსპობენ.

ლონდონის კაბინეთს ყველაფერი აცნობეს და მოულოდნელი ალარაფერი იქნება.

მინისტრთა საბჭოს ამ საქმის თაობაზე სხდომა ჰქონდა. გადასწყვიტა ჩრდილოეთ სპარსეთს 4 ათასი ჯარისკაცი გაჰგზავნოს.

მაროკოს საკითხი

დეპეშები

7 ნოემბერი

მადრიდი. სარწმუნოდ იუწყებიან, ტეტუანი, ესპანიას საფრანგეთისთვის შეეტყობინებინოს, ელკსარსა და ლარაშს ხელს აეღებთ თუ ალჟირში ზოგიერთ ადგილს დაგვითმობთო.

პარიზი. ჟანის სავარჯიშო საზოგადოების სადილზე სამხედრო მინისტრმა ჩრდილოეთ აფრიკას მეორე საფრანგეთი უწოდა. ამ საფრანგეთს დიპლომატიური ხერხით ისეთი საზღვრები დაუდეთ, ისე გაამარჯვეთ, რანაირადაც დიდი ხანის არ გვიმარჯვნია. მოლაპარაკების დროს კი არა გვრწმუნდით გულადადით, როგორც ჩვეულებრივ ჟანსადი ადამიანი. ჩრდილოეთი აფრიკა ახლა მაგრად გვაჭირავს ხელში. ეს მარტო მთავრობის განმტკიცება კი არა, სამშობლოს ძლიერების მაჩვენებელი გახლავთ.

ლონდონი. „დეილი ტელეგრაფი“ იუწყება, როცა მაროკოს კრიზისი გამწვავდა, ინგლისის მთავარ შტაბის უფროსმა ფელდმარშალმა ნიკოლსონმა და საფრანგეთის შტაბის უფროსმა გეგმა შეიმუშავეს, 150 ათასი კაცი გაეგზავნათ საფრანგეთში, თუ ომი ასტყდებოდა.

საადმირალთომ ეს გეგმა არ მოიწონა, ამის გამო საფრანგეთმა დახმარების იმედი დაჰკარგა და ომი ვეღარ დაიწყო.

ბერლინი. რეიხსტაგის საბიუჯეტო კომისიაში მაროკოს შეთანხმების თაობაზე მსჯელობის დროს კიდერლენ ვეხტერმა და ფონ-დერ-გოლც-ფაშამ განაცხადეს შეთანხმება მაჰმადიანთა და გერმანელთ სრულიად არ აშფოთებსო. გერმანიამ უნდა იცოდეს მხოლოდ,— ნეიტრალიტეტი დაიცვას. კიდერლენ-ვეხტერმაც განაცხადა საფრანგეთს ნება აქვს ხელშეკრულების მიერ მინიჭებული უფლებით ისარგებლოსო. ალჟესირასის აქტი არ გაუქმებულა,—ახალი ხელშეკრულება მხოლოდ მისი დამატებაა.

დეპეშები

(პეტერბ. დეპეშათა სააგენტოსაგან)

7 ნოემბერი

საზღვარ გარედ.

ვაშინგტონი. ტაფტი გაცივდა და ავად გახდა. ექიმები ურჩევენ, თავს გაუფრთხილდეს, თუმცა მდგომარეობა საშიშად არ მიაჩნიათ.

სან-დომინგო (ამერიკა). რესპუბლიკის პრეზიდენტი მოჰკლეს.

ტოკიო. იმპერატორი ადლუმიდან სიმთაზაში დაბრუნდა. გვარდიელები, ადლუმის დროს, თავდაყირებამდე მივიდნენ და ხელჩართული ბრძოლა გაიმართა. დაჭრილია 10 ჯარის კაცი.

რუსეთი

ნიკოლაევი. გემთ-ამგებ ქარხანაში 900 მუშა გაიფიცა.

ეკატერინოდარი. მაიკოპის მაზრაში ყაზახები დაეცნენ არყის დუქნების ფულის მომგროვს, დასჭრეს და 13 ათასი მანეთი წაიღეს.

პეტერბურგი. მარინის სასახლეში კომისიის მიერ სადაქო ერობის თაობაზე გამართულ სხდომის დროს, სახელმწიფო საბჭოს წევრს რეგულცკის დამბლა დაეცა და გარდაიცვალა.

ქ. ოდესის უფროსი ტოლმაჩევი, ავადმყოფობის გამო სამსახურიდან დაითხოვეს. მას გენერალ-ლეიტენანტობა უბოძეს მუნდირითა და პენსიით.

ნოვოჩერკასკი. სამხედრო სასამართლომ დაიწყო დონეცის ოლქში მომხდარ საქმის გარჩევა: ბაზარში, გლეხებთან ჩხუბი მოუვიდათ შემამულე ძმებს კონკოვებს, რის დროსაც რევოლვერით ერთი გლეხი მოჰკლეს, ასის თავი და ათის-თავი კი დასჭრეს. ერთი ავიცერი ბრბომ მოჰკლა, მეორე—დაასახიჩრა. ბრალდებულნი შვიდნი არიან, მოწმენი—34.

პეტერბურგი. თავად-აზნაურთა საკრებულოში „სალიტერატურო ფონდმა“ ტოლსტოის სადამო გამართა. დიდძალი ხალხი დაესწრო. წარმოითქვა სიტყვები, წარმოადგინეს რამდენიმე სცენა „ცოცხალი გვამიდან“ და „განათლების ნაყოფიდან“.

თეატრი და ხელოვნება

ქართული თეატრი. კვირას, 6 ნოემბერს, ქართულ დრამატიულ საზოგადოების დასის მიერ წარმოდგენილ იქმნა პირველად ქართულ სცენაზე ვ. ფაფაზიანის პიესა „კლდე“, დრამა 4 მოქმედებად.

შინაარსი დრამისა სომეხთა პროვინციალურ ცხოვრებიდანაა ამოღებული. ახალ-გაზდა იურისტი ალექსანდრე (ბ-ნი ნ. გვარამძე), სწავლის დამთავრების შემდეგ სოფელში რჩება სამუშაოდ. იგი გატაცებულია სურვილით დაეხმაროს დაბეჩავებულ სოფლის ხალხს თუმცა მშობლები უკეთეს ცხოვრებაზე ოცნებობდნენ, მაგრამ მაინც არ აუხირდნენ შვილს. ალექსანდრეც სოფელში რჩება და მუშაობას იწყებს. პირველადვე იგი შეეტაკა ცნობილ მევახშეს გრიგორიადს (ბ-ნი ვ. აბაშიძე), რომელსაც თავის ხელში ჰყავს გაბმული მთელი სოფელი და სხვათა შორის, თვით ალექსანდრეს მშობლებიც. მასთან ბრძოლის დაწყება მშობლების გალატაკებას უდრის, მაგრამ ალექსანდრე ამ დაბრკოლებასაც არ უშინდება და განაგრძობს ბრძოლას, სანამ გლეხებმა, რომელთა საბუთებითაც უნდა ესარგებლო მას და რომელნიც მოხერხებულმა მევახშემ დააკმაყოფილა. ხელიდან არ გამოეცალა. ალექსანდრე დამარცხდა ბრძოლაში.

პიესა საზოგადოე ინტერესს არ არის მოკლებული, თუმცა როგორც საერთო სტრუქტურა დრამისა, ისე დახასიათება მომქმედ პირთა პრიმიტიულია. მთელი პიესა იმნაირადაა აშენებული, რომ ალექსანდრეს აუცილებლად დამარცხება მოელოდა. ამიტომ მისი დატუსაღება, პოლიციის ბრძანებით, მექანიკურად არის დაკავშირებული მთელ პიესასთან. ლოღიკურის განვითარებისთვის საკმარისი იქნებოდა ისიც, რომ ალექსანდრე დაამარცხა იმ ძალებმა, რომელთა სურათსაც მთელი პიესა გვაძლევს. არა ბუნებრივია აგრეთვე მდგომარეობა გრიგოლიის ქალის, თერეზასი (ქ-ნი ე. ამირეჯიბი). პროვინციაში აღზრდილი ქალი ქალაქურ ცხოვრებაზე ოცნებობს. შეუყვარდება ალექსანდრე. როდესაც მამის ცუდს საქციელს დაინახავს, ერთბაშად „თვალები აეხილება“ მაგრამ ბოროტებას მაინც თავს ვერ ანებებს და ალექსანდრეს არ მისდევს, „სომხის ქალი მშობლებს ვერ უღალატებს“. მრავალ-გვარი ტრანსფორმაცია ჰხდება ამ ქალის სულიერ ცხოვრებაში, მაგრამ არა ერთი მათგანი არ არის დასურათხატებული მთლიანად და ბუნებრივად.

თუმცა პიესა გაჰიანურებულია, მაგრამ მსახიობებმა მაინც საკმაოდ ცოცხლად ჩაატარეს. კარგი იყო ქ-ნი ჩერქეზიშვილი ჰორომსიმესა და ბ-ნი გუნია მატვეი იზგორიჩის როლში. ქ-ნ ე. ამირეჯიბს არაბუნებრივი მდგომარეობა მომქმედ პირისა ხელს უშლიდა გამოეჩინა უნარი თამაშობისა. ამასთანავე უხერხულობასაც ჰგრძნობდა, ეტყობა ჯერ სავსებით ვერ შესთვისებია სცენას. ბ-ნი ვ. აბაშიძე კარგი იყო გრიგორიადის როლში, მაგრამ ძლიერი შთაბეჭდილება მაინც ვერ დასტოვა. რადგანაც სხვა დროს უთამაშნია ანალოგიურ როლებში, რომელნიც უფრო მთლიანად არიან დასურათხატებულნი და მეტ მასალას აძლევენ ნიჭიერ მსახიობს.

სხვებიც, რამდენადაც კი ეს შესაძლებელი იყო, ანსამბლს ხელს უწყობდნენ.

№ 37

ქართული თეატრი. ხვალ, ხუთშაბათს, ქართულს თეატრში წარმოდგენილი იქნება ცნობილი ებრაელი ავტორის იაკობ გორდინის პიესა „სატანა“, რომელშიაც მთავარ როლებს ასრულებენ ბ-ნი მესხიშვილი, გუნია, იმედაშვილი, მგალობლიშვილი და სხვანი. ქ-ნნი დავითაშვილი, ბერძენიშვილი, ვიქტორელი და სხვანი.

ამ პიესისთვის შეკერილია ახალი ტანისამოსი და დახატულია ახალი დეკორაციები მხატვარი ანტონ ნოვაკისაგან. რეჟისორობს ვლ ალექსი-მესხიშვილი.

წარსულ სეზონში ეს პიესა ორჯელ დასდგეს და ორჯელვე დიდძალი საზოგადოება დაესწრო.

ზუბალაშვილის სახალხო სახლში. ხუთშაბათს, ქართულ წარმოდგენების მმართველი წრე სდგამს „პარიზელ ბიჭს“ და „დარისპანის გასაჭირს“. რეჟისორობს ა. წუწუნავა. მონაწილეობენ: ქ-ნნი მარ. გოგოლაშვილი, ო. ლეჟავა, გოცირიძე და სხვანი. დასაწყისი საღამოს 8 საათზე.

შემოწირულება

სოფელ ჭაჭიეთი (ოზურგეთის მაზრა, ბასილეთის საზოგადოება). ნესტორ ლომთათიძის დამწვარ ოჯახის სასარგებლოთ შეგროვილი ფული კირილე ბაგრატას ძე კოპლატაძის მიერ.

შემომწირველთა სია სადგურ ალხტაფაში

კირილე ბ. კოპლატაძემ სამი მანეთი, ლევან ბ. კოპლატაძემ ორი მანეთი, კალისტე ს. ცინცაძემ ერთი მანეთი, კალისტე მ. ქყონიამ ერთი მანეთი, ლევან პ. კორსავამ ერთი მანეთი, თეიმურაზ ნაცვალაძემ ერთი მანეთი, ელიზბარ კ. გოგიბერიძემ ერთი მანეთი, ალექსანდრე აბუსერიძემ ერთი მანეთი, პეტრე ჩიქოჭიძემ ათი შაური, ვასილი კ. გეგიაძემ ათი შაური, პავლე ს. სიხარულიძემ ათი შაური, გერონტი ს. სიხარულიძემ ათი შაური, კაპიტან ხ. თავბერიძემ ერთი მან., ალექსანდრე ლომიძემ ათი შაური, დიმიტრი გაწერელიამ ათი შაური, პარმენ ბლუაშვილმა ათი შაური, კასუმ ბუდაევმა ათი შაური, ძმებმა ალეკბერ და ქარუმ კაფაროვებმა ერთი მანეთი.

სულ 17 მან.

კირილე ბაგრატის ძე კოპლატაძე.

აღნიშნული ფული, 17 მ., რედაქციამ მიიღო და უკვე დანიშნულებისამებრ გაგზავნა. **რედ.**

გამოსადეგი ცნობა

მატარებელთა მიმოსვლა ზამთრობით.

(დრო პეტერბურგის საათითაა ნაჩვენები, რომელიც ადგილობრივ საათზე 58 წუთითაა უკან).

15 ოქტომბრიდან

ტფილისიდან გადის:

ბათუმისაკენ: 1) სახალხ. მატ. № 7, II—III კლ. გადის საღ. 9 ს. 40 წ., გორში ჩადის 12 ს. 27 წ., მიხაილოვში 2 ს. 10 წ., რიონში დილ. 6 ს. 54 წ., ბათუმში შუადღ. 12 ს. 44 წ.

2) სახალხო მატარ. N 5. II—III კლას. გადის საღ, 6 ს. 30 წ., გორში ჩადის 8 ს. 26 წ., მიხაილოვში 10 ს. 58 წ. რიონში 12 ს. 55 წ., ბათუმში დილ, 5 ს. 28 წ.

3) საფოსტო მატ. N 3, I—III კლ. გადის დილ. 8 ს. 52 წ., გორში 11 ს. 29 წ, მიხაილოვში 12 ს. 58 წ., რიონში საღ. 5 ს. 19 წ, ბათუმში ღამ. 10 ს. 15 წ.

ბაქოსაკენ: 1) ჩქარი მატარ. N 2, I—III კლ. დილ. 9 ს. 22 წ., განჯაში ნაშუადღ. 2 ს. 0 წ., ბალაჯარაში საღ. 10 ს. 18 წ., ბაქოში საღ. 10 ს. 45 წ.

2) სახალხო მატ. № 6, I—II კლას. ნაშუადღ. 2 ს. 40 წ., განჯაში საღ. 8 ს. 48 წ., ბალაჯარაში დილ. 6. 36 წ., ბაქოში დილის 7 ს. 13 წ.

3) საფოსტო მატ. N 4, I—III კლ. ღამ. 10 ს. 20 წ., განჯაში დილ. 4 ს. 31 წ., ბალაჯარაში ნაშუადღ. 2 ს. 32 წ., ბაქოში ნაშუადღ. 3 ს. 54 წ.

4) შერეული მატ. № 106, IV—III კლ. დილ. 5 ს. 34 წ., განჯაში ნაშუადღ. 1 ს. 59 წ., ბალაჯარაში დილ. 5 ს., ბაქოში დილის 6 ს. 14 წ.

ბორჯომისაკენ: 1) სახალხო მატარებ. N 9/66, I—III კლ. ნაშუადღ. 2 ს. 25 წ., ბორჯომში ჩადის საღ. 8 ს. 4 წ.

ჯულფასა და ერევნისაკენ:

სახალხო მატარ. N 74/75, I—III კლას. საღ. 10 ს. 50 წ. ჯულფას ჩადის მეორე დღეს საღამოს 10 ს. 12 წ.

2) სახალხო და საქონლ. N 78—79, II—III კლ. ნაშუადღ. 4 ს. 36 წ., ერევანში ჩადის დილის 10 ს. წ.

ტფილისში მოდის:

ბათუმიდან: სახალხო N 6, I—III კლას. ნაშუადღ. 1 ს. 52 წ., საფოსტო N 4, დილ. 9 ს. 30 წ. სახალხო N 8,—ნაშუადღ. 4 ს. 35 წ.

ბაქოდან: სახალხო N 5. ნაშუად. 4 ს. 9 წ. საფოსტო N 3.—დილ. 7 ს. 56 წ. ჩქარი მატარ. N 1 —საღ. 8 ს. 58 წ.

ერევნიდან: საფ. N 72—73,—დილის 7 ს. 27 წ.

ერევნიდან: საბარგო და სახალხო № 80 81—შუადღის 12 ს. 42 წ.

შენიშვნები: 1) გადაუჯდომლად პირდაპირი მგზავრობა ტფილის-ბაქო-როსტოვამდე შეიძლება განსაკუთრებულ ვაგონებით, რომელიც ამიერ-კავკასიის 1 და მე-2 მატარებელს მისდევს, ხოლო კავკასიის მატ. მე-5 და მე-6, ყველა ვაგონები პლაცკარტითაა (საკუთარ. საწოლებითა).

ჯულფიდან: საფ. N 72—73, დილ. 6 ს. 40 წ., სახალხო და საქ. N 80—81, II—III კლ. შუადღ. 12 ს. 28 წ.

ბორჯომიდან: სამგზავრო N 7—8, დილ. 6 ს. 20 წ., სახალხ. N 9—10, საღ. 8 ს. 30 წ.

ვინ როდის იღებს მთხოვნელებს

ნამესტნიკი ხუთშაბათობით მთხოვნელებს იღებს 2 ნახევარ საათიდან სასახლეში, ხოლო მოხელეებს შაბათობით 2 საათიდან.

ნამესტნიკის თანაშემწე სამხედრო ნაწილისა სამშაბათობითა და პარასკეობით დილის 10—11 საათამდე თავის ბინაზე: ბარიატინსკის ქუჩა სასახ. სახლ.

ნამესტნიკის თანაშემწე სამოქალაქო საქმეებში ოთხშაბათობით 2—3 საათ. მოხელეებს იღებს, ხოლო 3 ს. მერე მთხოვნელებს ნამესტნიკის კანცელარიაში (პეტრე დიდის ქუჩა N 8).

ეგზარხოსი—ორშაბათობით, ოთხშაბათობით და პარასკეობით დილის 10—2 ნახევარ საათამდე საკუთარ ბინაზე (მგზავრების მოედანი).

ნამესტნიკის კანცელარიის დირექტორი—ორშაბათობით ნაშუადღევის 2 საათ. კანცელარიაში (პეტრე დიდის ქუჩა N 8)

კავკასიის სამხედრო ოლქის შტაბის უფროსი—ორშაბათობითა და პარასკეობით დილის 10—11 საათამდე, შტაბის შენობაში (სასახლის ქუჩაზე).

ქ. ტფილისის და მის მაზრის დროებით გენერალ-გუბერნატორი ოთხშაბათობითა და შაბათობით დილ. 11—2 საათამდე. კანცელარიაში (პეტრე დიდის ქუჩა N 19).

ტფილისის გუბერნატორი — ყოველ დღე ნაშუადღევის 1—3 საათამდე, კანცელარიაში (რტიშჩევის და ბებუთოვის ქუჩ. კიმში).

კავკასიის მიწადმოქმედებისა და მიწად მოწყობის მთავარი რწმუნებული—ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით და პარასკეობით ნაშუადღ. 10—1 ნახევარ საათ. კანცელარიაში (სერგიევის ქუჩ. N 9).

კავკასიის სასწავლო ოლქის მზრუნველი ოთხშაბათობით, ხუთშაბათობით და პარასკეობით 1—2 საათამდე კანცელარიაში (ანასტასიევის ქუჩაზე).

ნიხრი

ეტლებით დღე და ღამე მიმოსვლა

(მეეტლეებთან მოურიგებლად).

1.	ქალაქში ერთ ადგილამდე	40 კ.
2.	ქალაქიდან განაპირაუბნე ნავთლუღი, დიდუბე, ნაძალად., ბოტან. ბაღი, აგრეთვე ვერის ბაღებში და უკან	70 „
3.	ვაგზლიდან ქალაქში	70 „
4.	ვაგზლიდან განაპირებში	1 მ. —
5.	ვაგზ.-დან ნაძალად. და დიდუბეში	40 „
6.	ქალაქიდან ვაგზლამდე და ყველა სასაფლაოებამდე	50 „
7.	მე-16-ე მინგრელის პოლკის ბანაკამდე და აგრეთვე უკან	80 „
8.	ქალაქიდან ქალაქის საავადმყოფოამდე ავლაბარში	50 „
9.	ფუნიკულერის სადგურამდე	50 „
10.	იქიდან უკან დაბრუნება	40 „

განცხადებანი

აგენტი

მ. ა. გაჩეჩილაძე [best reading: მ. ა. გაჩონია]

ღებულობს განცხადებებს როგორც ადგილობრივ, ისე სატახტო ქალაქების გაზეთებისათვის. განცხადების შემკრებ აგენტობაა ლ. ე. მეტცლისა და ამხ. და სააქციონერო საზოგ. „ანონსისა“ რკინის გზის სადგურებზე, გემებზე და ტრამვაებზე პლაკატების გაკვრის საქმეში.

მისამართი: ტფილისი, სასტუმრო „იმპერიალი“, კიროჩნისა და მიხეილის პროსპ. კუთხე; ტელეფონი—N 925.

მიღება ყოველ დღე დილის 8—9 ს და საღამოს 4—5½ საათამდე

გამოცდილი მასწავლებელი

ჩვეულებრივად წელსაც გააგრძელებს მეცადინეობას მოსწავლე ქალ-ვაჟებთან. ამზადებს ყველა საშუალო და დაბალ სასწავლებლისთვის **პირობებით:** სასულიერო სემინარიისთვის, გიმნაზიისთვის, რეალურ, საეპარქიო სასწავლებლისთვის, სატექნიკო, საფერშლო, სამოქალაქო და სასულიერო სასწავლებლისთვის. აგრეთვე საბებიო ინსტიტუტისათვის, ამზადებს ერთ და ორ კლასიან **მასწავლებლობის სარისხზე.** ყველა კლასის **ჩასაბარებლად.** ღებულობს ანბანის უცოდინარ ქალ. ვაჟებსაც. მეცადინეობა ჩვეულებრივად იქნება სამ ადგილას: 1) ვორონცოვის ძეგლის მახლობლად, 2) ვერაზე, 3) ვაგზალზე. მონაწილეობას მიიღებენ მასწავლებლები მცოდნენი სხვა და სხვა ენებისა და საგნებისა. მეცადინეობა დაიწყება დილის 8 საათზე და გაგრძელდება საღამოს 8 საათამდე. მსურველ მოწაფეებს არა უფროსს 15 წლისა, მიიღებენ **სრულ სარჯზედაც, პანსიონში.** მოლაპარაკება მასწავლებელთან შეიძლება ყოველ-დღე, სანამ შეივსებოდეს აღნიშნული რიცხვი მოწაფეებისა.

Адресъ: Семеновская ул., д. 23, Кв. 1, (около памятн. Воронцову), спросить учителя. (т. 1084.16)

დოქტ. ნავასარდიანისა

ყოველ დღე, კვირეებს გარდა

დაარსებულია 1880 წელს.

(ვორონცოვის ძეგლის პირდაპირ)

დილით:

ს. ა. ნავასარდიანი: 11—12 ს. ქირურგიული, ვენერიული (სიფილ.) ავად.

უ. მ. ჩაქმაქიანი: 9½—10 ს. თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

ზ. ა. ზაზანასიანი: 10—11 ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ნ. ტ. მუდროვი: 10—12 ს. ყურისა ცხვირისა და ყელისა.

მ. გ. ავეტისიანცი: 11—12 ს. კანის, სიფილისი, ვენერ., საშ. და ქირურგ.

ა. მ. პუგინოვი. 12—1 ს. შინაგანი, ბავშვებისადა ყვავილის აცრა.

ქალ. ექიმ. ს. ს. ზილბერმანცი: 12 ნახ.—1 ს, საბებ., ქალ. და ბავშვებისა.

გ. ი. გურგენოვი: 1—1 ნახ. ს. საბებიო, ქალებისა და ბავშვებისა.

ა. პ. კარაპეტიანცი 1—1½ ს. შინაგანი და საბავშვო.

ბ. გ. აგაბაროვი: 9—10 ს შინაგანი ბავშვთა ავად.

საღამოთი:

ქალ. ექ. ს. ს. ზილბერმანცი: 6—6 ნახ. ს. საბებ., ქალ. და ბავშ. ავად.

მ. გ. ავეტისიანცი: 6—7 საათ.

11—12 ს. **606 წამლობა, კონსულტატიურად.**

რჩევა 50 კ. ღარიბებს უფასოდ, კონსულტაციები და ოპერაციები შეთანხმებით

სამკურნალოს დირექტორი მედიცინის დოქტორი ს. ა. ნავასარდიანი.

(წ. (1168—177)

სამშობიარო თავშესაფარი

მ. ი. კრემერ

ნიკოლოზის ქუჩა, № 47. ორსულ და მშობიარე მანდილოსანთა მიღება ყოველ დროს, დღისით და ღამით. მიიღებიან ქალთა სნეულებისა და საბებიო საქმისათვის. გასინჯვა და შემოწმება მიძებისა და მოახლეებისა; ყვავილს უცრის ყოველ დღე ნაშუადღევის 1—2 საათამდე თავშესაფარის გამგე დოქტორი-მედიცინისა.

(25—913—5) ი. გ. უბლამბერტი.

გამოვიდა და იყიდება

ქ. შ. წ.-კ. გ. საზ. წიგნის მაღაზიაში, სოხიკო მერკვილაძესთან, საქართველოს ყველა ქალაქებისა და დაბების წიგნის მაღაზიებში და აგრეთვე სადგურებზედაც

ალ. თუთაევის

ახალი თხზულება:

„**მეორე კაენი**“

დრამა სამ მოქმ.

და ეპილოგი. ფასი 30 კ. იქვე იყიდება ამავე ავტორის შემდეგი პიესები: „ცოლი ვიტირო, თუ ფული“, ფასი 15 კაპ.

„უმანკოს ბრალი“, ფასი 10 კ. „ბედმა მიღალატა“, ფასი 20 კ. „უშნო არშიყი“ და ვოდევილი „სოფიო“ 20 კ. ყველა პიესები ნებადართულია წარმოსადგენად. (15—1397—14)

მზარეულობის საპრაქტიკო სკოლა

ე. ნ. მისტროვისა,

(გრიბოედოვის ქუჩა N 9, სამუსიკო სასწავლებლის პირდაპირ).

სადილი 30 კ.—60 კ.-მდე. საუზმე, პირაშკი და სხვა და სხვა საჭმელები მზადდება აგრეთვე შეკვეთით.

სასწავლებელში მიიღება მოწაფეები ყოველ დღე. (თ.—868.14)

გამოვიდა და იყიდება თხზულებანი:

არჩილ ჯორჯაძისა:	წ. I. „ეროვნულ პრობლემის გარშემო“,	ფ. 75 კ.
„ „	წ. II. „ჩვენი საზოგადოებრივობა“. . .	ფ. 80 კ.
„ „	წ. III. „ნააზრევი“	ფ. 65 კ.
„ „	წ. IV. წერილები „ენობის-ფურცელ-მოამბიდან“, 1901—1902 წ.	ფ. 85 კ.
B â t o n-ისა:	„ერი და კაცობრიობა“	ფ. 1 მ. 20 კ.
ვ. ყიფიანისა:	„სამეგრელოს მთავარი ლევან“, ისტ. დრამა	ფ. 40 კ.
ნ. შიუკაშვილისა:	„მეგობრობა“, 4 მოქმ. დრამა	ფ. 30 კ.

ყველა ამ წიგნების შეძენა შეიძლება სხვათა შორის ქ. შ. წ. კ. გ. ს წიგნის მაღაზიაში, ტფილისში და ქუთაისში კვიცარიძისა და მთავრიშვილის წიგნის მაღაზიებში.